

FOAIA POPORULUI

Prețul abonamentului:
Pe un an 2 fl. (4 coroane).
Pe o jumătate de an 1 fl. (2 coroane).
Pentru România 10 lei anual.
Abonamentele se fac la „Tipografia”, soc. pe acțiuni, Sibiu.

Apare în fiecare Duminică

INSERATE
se primesc în biroul administrației (strada
Poplăcii nr. 15).

Un șir: garmond: prima dată 7 cr., a doua oară 6 cr.
a treia oară 5 cr.; și timbru de 30 cr.

Ferțiți-vă

de glasuri înșelătoare!

Rugăm pe poporul nostru să fie cu mare băgare de seamă față cu glasurile ce se ivesc, mai în scris, mai din rosturi de guri nechemate, în ce privește întrebarea, că să luăm noi Români parte la alegerile de deputați ce vor urma poate în anul viitor, ori chiar în decursul anului de față, sau nu?

Cel mai înalt sfat național al nostru, conferența națională, a hotărât la timpul seu, că noi Români să nu ne ducem la alegerile de deputați pentru dietă, câtă vreme în contra noastră stăpânirea luptă cu arme atât de nelegiuite, ca baionetele gendarmilor și spiroaica Jidanilor.

Stăpânirea de frică că de vom fi lăsați slobozi, vom trimite în dietă un mănunchiu de deputați care să sară ca niște lei pentru apărarea drepturilor poporului nostru, totdeauna în ajunul alegerilor. Iși pornește în calea noastră haita de Irozi, având în o mână sacul cu grăunțe, într'alta... biciul! Ântăiu le arată alegătorilor grăunțele și zic lor: veniți și alegeți pe cine vrem noi, și eată vă dau vouă niște beutură ori și alte celea, niște grăunțe; ear' dacă ved că oamenii sânti bărbați și nu se vënd, atunci le pun în piept baioneta zicând: apoi pe cine vreți voi, tot nu veți alege! nu vă lăsăm!

Acum sânt oameni, cari zic, că de vreme-ce ministerul cel nou a spus că va cârmui țeara după lege, după drept și după dreptate, ar fi doară clipa potrivită a intra și noi eară în alegeri, că

guvernul acesta nu va mai fi așa volnic cum erau cele de mai nainte!

Acestea sânt vorbe amăgitoare și le dau oameni ușori la judecată, dar de le va urma poporul nostru, rău lucru va face! Eată de ce:

Stăpânirea ungurească ni-a spus-o ea însăși prin rostul foilor sale, că pe ea o doare tare această purtare a Românilor de a nu voi să iie parte la alegeri și de a nu să trimite deputații lor în dietă! Că asta înseamnă cașicum poporul întreg ar zice: fiindcă ai puterea în mână și mi-ai pus fere pe mâni, stau supus, dar nu te cinose de domn și judecător legiuit al meu!

Ear' asta doare mai rău ca și cum vre-o zece deputați de ai noștri i-ar ține vorbiri aspre în dietă. Că lumea din afară judecă de tirană pe o stăpânire, căreia așa-i spune în față un popor întreg: Si ea ar vrea să ne scoată din ținuta asta a noastră. Și acum ne pofteste însăși stăpânirea să venim în dietă, că... nu ne mai pune atâtea pedeci la alegeri!

Cine nu vede aici glasul fariseului, glasul vicleniei?

Dar stăpânirea și-a mai făcut socoteala și așa: Acum eu am adus lege prin care dau preoților români (ca și altora) ceva ajutor bănesc. Până acum preoții conduceau poporul pe lângă deputații contrari mie, — acum preoții poate n'or mai îndrăzni să o facă, ear' poporul de sine e ușor de amăgit, ori va fi condus ici-colea chiar de preoții sei, sub steagurile mele, și eară eu voiu dobândi din alegeri tot așa sprăgin bun mie, și și pe Români i-am scos

din starea lor care mă durea acum de ani de zile!

Să fim noi Români azi, când avem atâtea foi și atâția cărturari, așa de bătuți la cap să nu vedem viclenia și să n'o știm încunjura?

Dar' ea mai socoate și altcum: Iși zice: Aceea, că Români să nu iie parte la alegeri până la o schimbare a stărilor de azi, au hotărât-o fruntașii nației românești în conferența națională. Numai conferența asta ar ave și dreptul de a hotărî schimbarea ținutei. Eu însă adunarea acelu sfat n'o mai îngădui, ear' prin momelile ce le fac făgăduind că voiu fi mai blând — voiu aduce poate poporul român, care până aci s'a ținut destul de frumos de hotărîrea sfatului seu național, să părăsească el așa, din senin, după o singură vorbă a mea, hotărîrea acelu sfat, și prin asta i-am dat o lovitură zdravănă și autorității (vazei) acelor conferențe!

Șiretenii peste șiretenii.

Oamenii noștri să fie treji, să asculte ce le spunem, și să spună și celor ce nu știu ceti, cari sânt alegători, ca să nu se iie după vorbe de astea, poate că frumos sunătoare, dar viclene, ci să fie cu luare aminte la ce li-se va vesti de conducătorii naționali prin foile partidului național, și până-când acestea între cari și Foaia Poporului, nu vor zice să rupem cu ținuta din trecut, până atunci să rămânem față de alegerile de deputați (dar' numai față cu cele de deputați!), în ținuta noastră veche: de parte de ele!

Ferțiți-vă de glasuri înșelătoare!

FOITA.

Tîrgurile Reteagului.

— Ce ne învață tîrgul: —

Reteagul este o comună așezată între Beclean și Dej, pe șesul Someșului-mare. De pe la începutul acestui veac are trei tîrguri mari de țeară: la Săn-Georz (din 4—7 Maiu), la Săn-Petru (din 7—11 Iulie) și la Săn-Mihaiu (25—28 Septembrie), afară de aceea are tîrg de săptămână (mărturfe) în fiecare Joiu.

Deschiderea tîrgului imi spunea buna (mama tatei), că s'a făcut eu mare ceremonie. Mai întăiu s'a făcut piața, depărtând de pe lângă drumul țerei casele, ca astfel chiar în mijlocul satului să rămână loc gol, pițul, care este un plan oval foarte frumos, cu un capăt chiar în valea ce vine de cătră Giorgen și tale Reteagul în două. Gata fiind piața, au anunțat domni pe toate satele din jur că atunci și atunci se începe tîrgul la Reteag și din fiecare sat să vină cu lucruri de vînzare și cu bani de cumpărat de ceea-ce au lipsă. Și s'a adu-

nat lumea ca la minune, că până într'aceea aci în apropiere numai în Dej se țineau tîrguri de țeară și de săptămână. Și mare era mirarea oamenilor când aflară Reteagul cu piața și în mijlocul piațului un stîlp de brad, belit de coaje și uns cu sêu de scilpea la soare. Și era înalt stîlpul acela, de vre-o 6—7 stănjini, și era bine înșepenit în pământ și în vârful lui era o cupă cu vin și o năframă roșie de păr și în ea învăluiți 4 galbini. Aproape pe vîrf erau 2 fuste, dar' de aci încolo stîlpul era luciu. Se uitau oamenii cu mirare la stîlp, și nu știau de ce este pus acolo. Dar' când fu cruce amează veniră domni lângă stîlp și puseră o masă și scaune. Și pe un car de al curței veni o bute de vin ca de 50 de forși și cepul la bute și în câteva corfe erau de-a îndemână ulcele noue, roși, fabricate de nobilii olari din Reteag, toți Unguri, vezi bine. Și apoi se ridică un domn, bagsoama dela yarmeghie, și strigă cu glas înalt: Tot omul să înțeleagă, de azi încolo în Reteag în fiecare săptămână va fi Joiu mărturfe, ear' primăvara la Săn-George, în dricul vorei la Săn-Petru și toamna la Săn-Mihaiu, vor fi tîrguri de țeară,

care tîrguri vor ține 4 zile: o zi tîrg de oi și de capre, o zi tîrg de cai, o zi tîrg de vite cornute și de porci și — ziua tîrgului, când s'or vinde negoațe trebuincioase: năfrâmi, cisme, opinci, curele, seceri, sape, coase, furci, cuți, tocile, cași, lăni, bucate etc., de ce au oamenii lipsă. Dar' ca tîrgul să fie început într'un cias cu noroc, eată în vârful stîlpului este o cupă de vin și o năframă cu 4 galbini; acelea sânt ale acelu voinic, care s'a urca să le iie, Să se apropie încoace voinicii, care vreau a-și cerca norocul!

Și se apropiară ficiorii de pe toate satele să-și cerce norocul, că doară 4 galbini nu-i jucărfe, să-i iai de-agata, fără pic de muncă, numai să pui mîna pe ei și... bagă-i în curea. Și se imbulzoau, caro de caro să ajungă mai iute la oi. Sta să se bată caro să scape mai întăiu la stîlp, să se urce după galbini. Dar' domnul acela făcu loc ca la moară. Pe rînd, ficiorași, lăsați pe unu înainte! Si se împulpa un ficior tănțos dela șes de gânda să roază n dinc stîlpul. Si se urcă ca de un stat de om, dar' cum stîlpul era luciu de sêu, zup lunecă jos. Alt ficior! strigă domnul acela.

Director la gimnasiul nostru românesc din *Năsăud* a fost ales cu unanimitate dl profesor *Virgil Șotropa*. Directorul substituit *Gheșe*, pe care l-a spriginat stăpânirea ungurească, n'a primit nici un vot.

Comisia administrativă a gimnasiului s'a purtat foarte bine, producând bucurie generală și nemărginită printre grănițerii fostului regiment român năsăudean.

Limba protocolară. Ni-se împărțeaște dela Timișoara un cas foarte revoltător. În congregația comitatului Timiș, ținută acolo Mercuria trecută, a fost pusă la ordinea zilei, spre aprobare hotărârea reprezentanței comunale din Zamul-mare, de înțelesul, ca limba protocolară a acelei comune să fie pe viitor cea nemțească. Deși din partea comunei nimeni nu a apelat acest conclud, și astfel congregația avea să-l iee simplu la cunoștință: la propunerea deputatului dietal *Vargies Imre* hotărârea a fost nimită, zicându-se, că în Ungaria numai o limbă oficioasă poate fi, și aceasta e cea — maghiară!

Îți stă mintea în loc de atâta cutezanță în neluarea în seamă a legilor.

Volnicie — în numele dreptății. Luni, în 31 Iulie va fi alegerea de deputat dietal în *Sebeșul-săsesc*. Guvernul vrea să fie ales un mameluc al seu, gazetarul jidan *Véssi*. Dl protopop *Sergiu Medean*, împreună cu alți fruntași au conchemat o adunare a *alegătorilor români* din cerc, ca să se sfătuiască în fața alegerei. Adunarea românească însă a fost oprită. Așa se ocărmuește la noi! Ministrul *Szell* din gură zice, că trebuie să domnească: *legea dreptul și dreptatea*, de fapt domnește *volnicia*. Oprirea adunării este o cauză mai mult, ca Români din *Sebeș* să nu iee parte la alegere.

Să ni-o însemnăm!

Români nostri sunt prin multe comune amestecați cu Sași. Și, nu fie imputat, conlocitorii nostri Sași, unde sunt ei mai numeroși și au frânele comunei în mână, când e la împărțirea pâinei, la împărțirea ajutoarelor din venitele comunale, nu iau în mână tocmai cuțitul *dreptăței*, ci după vorba: »cel-ce-împarte parte-își face« lor își taie codru de pâne cât abia să-l ducă, ear' Românilor o feliuță subțirică de te poți vedea prin ea.

Și să se apropie alt ficior, tot țanțos dela șes, dar' nu fu mai norocos decât cel dintâiu. — »Alt ficior!« strigă domnul și așa se părăndară până în 30 de ficiori, unul ca unul, dar' nici unul nu putu ajunge sus la năframa cu banii. Lumea perdea răbdarea, că-i lăsa gura apă după butea cea de vin, care sta cu cepu în ea, dar' nu se putea începe până vor ști, care-i voinicul, care a deschis tirgul. Ficiorii stau dăbălăzați, moșnegii-i dojeneau: că, vedu-vă grași să vă ved! Eu când eram ca voi așa fi stat să sar peste stîlp, și voi, motofleți, nu-ți fi în stare să luați năframa cu banii și să se sloboadă tirgul!

Hei! dar' ce-i în lume lăcomos,
Ca banul și omul frumos?

Un ficior de pe gorgane, un ometeu cât un deal, până într'aceea stătea răzimat de carul cu bivolii, pe care era butea cea de vin, și se uitase cu lăcomie la virful stîlpului și cu mânia la ficiorii ce cad ca stropii, unul după altul care cum cerca să se urce. Când auzi acesta înfruntarea moșneagului, să depărta de car și să se apropie de stîlp: »Mai încet cu hula, moșule, că și io-s p'aici!«

Îndeosebi pe hotarul așa numitului »*Fundu regiui*«, ținut înzestrat cu frumoase averi, Sașii nostri în prea multe locuri au purces așa față de Români când a venit vorba la împărțirea din venitele acelor averi.

Ear' ca să aibă un fel de foaie după care să se ascundă când i-ar întreba cineva de ce împart așa, au zis: »noi ne-am luat o cheie, o măsură, care să ne călăuzească la împărțirea venitelor, anume: *cheia dărei*. Dăm Sașilor și Românilor parte, în asemănare cu *darea* pe care ei o plătesc. Cei-ce plătesc dare mai multă, au drept să ceară și din venitele comunale parte mai mare, cei-ce plătesc mai puțin, vor și primi mai puțin!«

Și de »cheia« asta s'au ținut, și cu ea în mână de mulți creștăruși au scurtaț pe Români nostri de venitele, ce de altfel li-s'ar fi căzut dela comune.

Asupra lucrului acestuia voim să vestim de astă-dată poporul nostru, că *el azi nu mai stă, cheia asta nu mai e primită ca îndreptar de socoteală la împărțirea venitelor comunale, între Români și Sași, unde sunt împreună și nu se pot înțelege de bună voe!*

Cheia asta a fost botezată și declarată de *cheie falsă*, cheie strimbă, de cătră cea mai înaltă instanță judecătorească din țeară, de așa numita »suprema judecătorie administrativă« din *Pesta*, așezată de nou în treburi de astea.

Eată cum am ajuns la asta:

În comuna *Stena*, din părțile *Cohalmului*, locuiesc 600 de Sași și 700 de Români. Comuna dase școalei săsești un ajutor de 5000 fl. Români au cerut să le dea și lor numai pe jumătate, 2500. Sașii dela primărie însă au zis: vă dăm cât vi-se cade după socoteala cu »cheia« noastră, după dare, și le-au dat numai 1250, a patra parte cât lor, Sașilor.

Preotul nostru de acolo *L. Buzea* a recurat în întâia instanță hotărârea, dar' a perdat-o. A recurat apoi la judecătoria cea mai înaltă numită, și de aci a venit hotărârea, *care nu se mai poate strămuta*, că: comuna e datoare a da nesmintit cele 2500 fl. pentru școala română, dacă a dat pentru cea săsească 5000, căci cheia dărei nu se poate socoti de cheie a dreptății la împărțirea ajutoarelor, ci e a se socoti după *numărul locuitorilor*. Și dacă Români au cerut numai pe jumătate cât Sașii, deși-s mai mulți, apoi fără nici o vorbă sunt a li-se da banii, căci aveau drept a cere și mai mult. Și, zice cu cale judecătoria cea mai înaltă, dacă e vorbă de drep-

Lumea se uita la el cu mirare.

Cum un ometeu cât *Sfarmă-peatră* să cerce a se urca până în virf, când căzură ficiorași sprinteni ca fluturii?!

— Cu acela să rupe stîlpul, ziceau unii.

— Oare de unde-i? întrebau alții.

— E ficiorul Ursului din *Corabia*, răspunse o nevastă ce-l sorbia din ochi.

— Slobodu-i, domnule? întrebă *Pahone*.

— Slobod voinice, suie-te, și adă năframa, că mai capeți și dela mine doi taleri.

— Adă-i încoace!

— Ți-i dau când te cobori cu năframa.

— Ii?

— Zău dau!

— Noa Doamne-ajută!

Și se-nceleștă »*Sfarmă-peatră*« de stîlp; cât ai zice un »*Tatăl nostru*« era călare pe fușteii din virful stîlpului. Stîlpul se mișca cu el, oamenii stau cu ochii zgâiți în sus, ear' el habar n'avea, luă cupa, o deșertă dintr'o dușcă

tate, apoi cu drept e a da ajutor *nu celor mai bogăți*, cari ar pute fi și fără el, *ci chiar celor mai săraci, cari au neapărată trebuință de acela!*

Cheia însăși, judecătoria numită, ca cea mai înaltă instanță hotărâtoare în pricina de acest fel, o numește »*basă falsă*«, adică *temeiu greșit, nedrept*, pe care nu trebuie să se pună comunele mestecate cu Români și Sași când fac împărțirea de ajutoare pentru așezămintele culturale ale acelor din venitele comunei.

(Pentru cei-ce ar voi să se provoace la dinsa, însemnăm că hotărârea aceasta prețioasă, este datată: *Pesta*, la 16 August 1898, din ședința supremei judecătoriai administrative, și poartă numărul 1577/1898 K.)

E bine să o știe oamenii nostri de pretutindenea, unde trăesc amestecați cu alte neamuri, căci au și azi și vor avea și în viitor multe daraveri de acest fel, prin comunele mestecate.

Ear' știind care e *dreptul lor*, noi îi îndemnăm din toată inima, să nu-și lase nici o iotă din acela! Să-și ceară ce li-se cade și să facă să înflorească și așezămintele noastre culturale: *școala națională și biserica*, alături de cele ale străinilor!

Să ni-o însemnăm aceasta!

Iancu.

De pe la noi.

— Dela raportorii nostri. —

Cenade, 22 Iulie n. — Pe hotarul din *Cenade* și jur seceratul e aproape pe sfârșite. Grâu bun, spice mari și pline, așa că de vre-o șapte ani nu am mai avut pe aici recoltă așa bogată. Unii au și început să imblătească. Clăia de grâu dă 3—5 ferdele, amăsurat mărimii. Cucuruzele încă sunt frumoase. x.

Feneșul-săsesc, 24 Iulie c. — În jurul acesta de vre-o zece zile încoace în toată după ameaza plouă, a une-ori plouă cu gheață, vin furtuni. În 25 l. c. a trăsniț 7 lemne de telegraf dintre *Feneșul-săsesc* și *Gilău*, pe cari le-a făcut tot puscării.

Oamenii nu pot numai înainte de ameazi seceră, precum zic ei — numai fură lucrul.

Cucuruzul leagă bine. Toate celelalte legume sunt frumoase.

„Chimu“.

Reteag, 21 Iulie n. În 19 l. c. un taur *blând* din fire a unui om din *Cuz-*

și aruncă cupa goală cât putu de departe, să nu lovească pe cineva din mulțime. Apoi deslegă năframa și-și numără acolo galbinii, apoi îi învâluie ear' în năframă și strigă de acolo: »U-u! Tu Ileană! Ia ține, tu, să fie de credință!« Și cu aceea zvrărr! aruncă năframa cu galbinii făcută boboloși și căzu chiar în poala zadiei la o față ce-i ziceau *Ileana diacului*, și era cea mai frumoasă și mai zdravănă fată nu numai în *Corabia*, dar' în tot tirgul și ținutul acela. Toți aruncară ochii spre *Ileana*. Ea, din mândră ce era, se făcu mai mândră, că numai drăguțul ei a putut lua năframa cu banii cei scumpi; era făloasă că are drăguțul cel mai vrednic. *Lelea Oana* diecița era lângă ea, dar' biata babă era galbină ca turtă cea de ceară, de frică și clănțănind dinții zicea: »Vai, rău m' tem să n'o deoache cineva!«. Dar' nu-și găta bine vorba și *Pahone* se aruncă ca un vultur pe stîlp la vale și răspunse babei: »Nu te teme, că i-oi descânta eu!« Atunci mulțimea strigă: bravo! Ear' domnul îi mai dete 2 taleri și apoi slobozî vinul în ciubere, ca apa, și împărți oamenilor ucele, și beau la vin ca la apă și strigau vivat!

drioara a spintecat pe un ficioraş de 15 ani care a şi murit. Taurul, în preţ de vre-o 150 fl. a fost vândut numai decât cu 85 fl. — şi expedit la Viena de tăiat. Înainte cu 2 săptămâni o ţerancă tot din Cuz-drioara a născut 3 gemeni, 2 fete şi un ficior. Ficiorul a murit ieri, poate nici fetele n'or trăi mult. — Pe aci umblă vreme grasă (Reteag), mai în fiecare zi avem câte o ploită. Dar' din astă cauză merge greu seceratul. Grâne bune, ci căzute rău, puţin tăciune în holde. Ieri, în 20 l. c. a trăsniit un junc de doi ani a lui Alexă Mihăeştean din Reteag, era la păşune. △.

Moşniţa, 20 Aug. n. — La pusta din hotarul *Moşniţei* a contelui Ceconici, a venit în anul trecut un şpan, care nu baş are ochi buni pe Români. În primăvară la plivit n'a primit Români, numai Unguri, dar' n'a avut de unde să ducă atâţia de câţi avea lipsă. Mergând şi unii Români din Moşniţa, i-au zăgănit acasă zicând că »*Rumuni nu trebe*«. Văzând că nu ese la cale numai cu Ungurii lui, a chemat şi Români, dar' atunci nu s'a mai dus nimeni şi acum au cosit ovăşul la boi plin de polomidă, că de altă treabă nu a fost bun. 'L-au cosit Moşniţenii în parte.

În hotarele noastre grăul e cărat tot acasă. Secerişul a fost foarte bun. Ne-a ferit D-zeu de peatră pân' acum, dar' deşi au fost multe ploi, totuşi cucuruzele în hotarul Moşniţei sînt slabe. Grăul dă bine, au treerat unii de mîncare, petiţa, cum se zice în Bănaţ, de 13—14 snopi dă câte 2 fêrtare (speni). Varza (curechiul) e tare frumos.

Vichentie Goleşti, econom.

DIN LUME.

Din Sêrbia.

În Sêrbia s'au continuat arestările pentru încercarea de a împuşca pe *Milan*. Unii au fost aflaţi nevinovaţi şi sloboziţi din temniţă, ear' cei închişi acum sînt în număr de 26. Dintre acestia sînt acuşaţi 5 ca urzitori ai atentatului, între cari sînt şi fostii ministri *Pasici* şi *Tausanovici*. Ceialtaşi sînt acuşaţi că au ştiut despre plănuirea atentatului.

Acuşaţii se ţin de partidul radical, care partid ureşte pe *Milan* şi ar vrea depărtarea lui şi a familiei *Obrenovicilor* din Sêrbia şi aducerea pe tron a familiei *Caragheorghevicilor*. Se zice, că atentatul a fost pus la cale de acestia din urmă.

Tribunalul şi-a început zilele acestea lucrarea.

Aşa s'a deschis tîrgul Reteagului la începutul acestui veac. De atunci în fiecare Joie-i »mărturie« şi de trei-ori în an sînt tîrguri de ţerară.

Tîrgurile Reteagului au fost foarte renumite îndată dela început şi sînt până în ziua de azi. Poate însă, că azi nu sînt atît de cercetate ca mai nainte, când tîrgurile erau mai rari, ear' starea locuitorilor din jur mai bună. Nici acum nu's slab cercetate, cu deosebire când e timpul plăcut, de nu plouă mult. Se adună mulţime de vite de pe gorgane, de pe dealuri şi frumoase vite dela şesul Someşului. Acest ţinut totdeauna a fost vestit — ori se mă exprim în limba pur someşenească de aici — a fost *hirluit* de vite frumoase, şi este şi azi. Numai cât azi sînt mult mai puţine vite pe acest şes al Someşului, decât mai nainte. Causele din cari s'au împuţinat şi se împuţinează vitele la economii nostri şi cu ele se împuţinează şi bunăstarea lor, sînt câteva:

1. *Comasarea hotarelor.* În multe părţi s'au plâns micuţii proprietari, agromii nostri, asupra nedreptei împărţiri

Încheierea conferenţei de pace.

Conferenţa de pace, care s'a întrunit la *Haga* (Olanda), la 18 Maiu c. e pe sfîrşite. Ea se încheie săptămîna aceasta sau cel mult Luni. Protocolul de încheiere e gata.

Conferenţa s'a întrunit la stăruinţa Țarului și a avut de scop să lucre pentru conținerea războaielor și înarmărilor.

În protocol se amintește aceasta și se înșiră hotărîrile și dorințele conferenței. Astfel între al-tele s'a hotărît, că nu e iertat în războiu a arunca bombe din baloane și nu e iertat a folosi gloanțe, cari explodează (creapă) în trupul omenesc, apoi conferența și-a exprimat dorința, ca poverile militare să se scărească, ca astfel popoarele să fie mai ușurate de greutăți etc.

Știri mărunte.

Conform avisului oficial, pertractarea *procesului Dreyfus* se va începe la 7 August. La pertractare vor asista vre-o 200 de ziaristi, ca corespondenți.

»*Times*« are știri din *Peking*, că China și Japonia încep a se împrieteni. Doi comisari chinezi au plecat de curînd în Japonia la *Tokio*. Ei au misiune comercială, dar' se zice, că aceasta e numai pretext, ear' adevăratul scop e să pregătească terenul pentru alianța celor două state.

Principele Bulgariei *Ferdinand*, a plecat în 23 l. c. la Viena. Consiliul de ministri este însărcinat cu conducerea afacerilor statului, cât timp va lipsi principele.

Din pildele altora.

Naționalistii Slovaci.

Foile ungurești sînt tare necăjite, că conducătorii poporului slovac nu se mai astîmpără, ci mișcarea de rededeptare națională, pe care au pornit-o de curînd, o împing mereu înainte, în mijlocul unei mari însuflețiri a poporului lor!

Mișcarea au început-o, cum am mai spus, prin *adunări populare*, în care iau înțelegere cu poporul asupra ținutei ce se urmeze de vor fi alegeri noue de deputați pentru dietă.

Știu și Slovaci, că cu toată întrepunerea lor în alegeri, nu vor pute schimba fața dietei ungurești de azi, dar' cum ei n'au hotărît, ca bună-oară noi Români, reținere dela alegeri de deputați, să folosesc de aceste prilejuri,

mai mult pentru alt scop, decât cel al alegerilor însesi.

Foaia lor națională »*Narodny Novini*« (adeacă »*Gazeta poporului*«) spune apriat în nrul seu dela 20 Iulie, că aceste adunări sînt o școală, în care poporul să fie pregătit a-și cunoaște *drepturile și datorințele* față de alegeri (alegeri în comună, în comitat și pentru dietă), dar' mai ales a-l face să-și cunoască *fiintele și doririle naționale*, pe cari trebuie să le spriginească prin participarea la alegeri de slujbași în comună, la comitat și la dietă.

Și adunările conchemate (dintre cari unele au fost oprite) au reușit așa de bine, că foile ungurești vorbind de ele, nu-și pot stăpâni amărăciunea, vorbesc par'că ar ave o pară amară în gât. ...

Și e foarte frumoasă și bună înțelegerea între poporul și inteligența slovacă în jurul acestei mișcări naționale. Asta se poate vedea bine, privind de pildă numai programul unei adunări, ce e convocată pe una din zilele acestea (30 Iulie). Eată cine și despre ce se va vorbi acolo:

Antăiu și ntăiu adunarea e conchemată de *preotul* local (*Andrieu Hlinka* din *Tura-veche*), și vor vorbi într'insa: *advocatul* *Rudolf Marcovici* despre însemnătatea alegerilor de slujbași în comună, în comitat și de deputați la dietă; *preotul* *Hlinka* despre legile politice-bisericești, a căror schimbare o cere poporul slovac; *preotul* *L. Ciulic* despre legea de naționalități; *medicul* *Iuliu Marcovici* despre dreptul de tipărire (libertatea presei) și despre dreptul de întrunire.

Precum vedem, un program bogat și luând parte la el cărturari de toate stările, cari vin să lumineze poporul.

E frumoasă această mergere mână în mână a inteligențelor slovaci, și și mai frumoasă *ascultarea ce li-o dă poporul*, alergând la glasul lor chemător, — și noi o scoatem asta la iveală ca un indemn pentru poporul nostru, ca să fie și el asemenea următor glasului inteligenței noastre celei care adevăratul bine i-l dorește, și acolo unde il va chema, să meargă; unde îi va zice că *să nu meargă*, apoi *să nu meargă!*

Căci prin asta ne arătăm tari în fața dușmanului.

Eată Slovaci abia încep o mișcare mai frumoasă, și foile ungurești cu mult necăz spun, că: »Pošta de politisat a Slovacilor

a hotarului cu ocaziunea comasărilor, și poate cu drept cuvînt. Dar' de s'ar plînge, nu fără cauză s'ar plînge someșenii nostri dintre *Beclean* și *Dej* contra comasărilor. Că atît este de bătătoare la ochi împărțirea hotarelor p'aici, încât ori-ce străin, ce vede tot șesul cel frumos al Someșului, de ambele părți dela drumul țerei, jur-împrejurul satelor, până în deal spre nord, ear' spre sud până-n linia căii ferate, văzînd acest *sîmbure de loc* tot formînd mari complexe boierești, laburi cât vezi cu ochii, exclamă fără voe: și poporul nu se revoaltă? Nu nici țipă? Da, nu se revoaltă, nu nici țipă, că știe că cei-ce au făcut comasările astfel, sînt străini, sînt domni mari, cari țin și între ei și cu ei ține și judecata, și ministerul, și împărăția și D-zeu sfîntul. Nu se vaietă, dar' s'ar vaieta de sigur dacă cineva de-ai lor le-ar fi făcut aceste comasări *drepte*, prin care ei, mititeii posesori sînt depărtați în fundul hotarului, ear' boierii, marii proprietari sînt cu tablele lor cele de *sute de jugere* jur-împrejurul satelor; atunci s'ar vaieta și ar țipa.

Să ne abatem o leacă dela temă. Zice, că într'o făuriște se bătea fer și

aur în una și aceeași casă, numai cât la nicovale deosebite. Ferul sub loviturile ciocanelor făcea o larmă, țipa, să vaieta, de sta lumea-n gura lui; aurul răbda și tăcea, cu toate-că pe el poate îl bătea mai tare, că se lătise ca frunza cea mai subțire, de bătut ce era. Dar' dela o vreme nu se putu răbda aurul să nu zică ferului: »Dar' tu ce te mai bocești atîta? Să-ți fie chiar rușine! Nu vezi cum răbd eu?« — »Ție 'ți-e lesne a răbda, — răspunse ferul, — că pe tine te bate un străin, dar' pe mine mă bate fratele meu, și se nu țip?«...
(Va urma).

RIS.

Nici dintr'a altuia..

Un Țigan fiind în mai multe rînduri prins cu furtul, năcăjit zise:

»Vai de noi, acum am ajuns vremea, de nici dintr'a altuia nu poți trăi, decum din al tîu.«
Împart. de I. P.

crește mereu, în urma adunărilor celor de până acum, ținute parte cu isbândă de jumătate, parte cu *isbândă deplină!*

Și trebuie să fie lucru mare, când chiar aceste foi, cari mult adevăr despre noi îl tac, se văd silite a spune, că unele adunări de învățare a poporului, au avut isbândă *deplină*, acestea trebuie să fi fost *strălucite*, ear' cele despre care spun că »de jumătate«, acelea au fost și ele depline!

Noi ne bucurăm, că Slovaci dau frumoase semne de viață națională, căci nu e departe timpul când ne vom avânta earăși *cu toții*, toate popoarele nemaghiare, în luptă națională nouă, și pe atunci vedem că vom avea în Slovaci tovarăși și mai buni și mai aprigi, decum avurăm în trecut.

Scrisori către popor.

IV.

Șomcuta-mare, 14 Iulie 1899.

Iubite prietene! E timpul petrecerilor, al balurilor, adunărilor și concertelor, cari și la noi Români au luat un curs în adevăr îmbucurător, — cu toate-că viața și traiul nostru ca cetățeni sunt supuse multor prigoniri, suferințe și amărăciuni, în multe și felurite moduri.

Preoțimea noastră, de un timp încoace stă față în față cu ispita banului numită »ajutor de stat« ori »mila împărătească«. O ispită mai draconică ca aceasta nici că se poate cugeta, bine știind că ce înfrîurare a avut și are banul, fie acela argint, aramă ori hârtie, asupra bietului muritor. Dovadă ne pot fi întâmplările zilnice, dar' mai ales pățania lui Iuda, care pentru 30 de arginți a vândut pe învățătorul seu, ear' lui își puse ștreangul de grumazi.

Dăscălimea noastră, tot așa e omnită în multe forme, ba cu premii, ba cu tot felul de fâgăduieli, numai ca să poată fi instrăinată și împedecată dela împlinirea datorințelor particulare ce le are față cu neamul din care face parte. Vom vedea mai târziu cum vor ști lupta și a învinge aceste ispite, atât preoțimea cât și învățătorimea noastră. După-cum merg lucrurile, bucurie trebuie să cuprindă sufletele noastre, văzând că mulțimea oamenilor noștri puși în cumpăna ispitelor, urgisesc dela sine momelile puse la cale într'un mod așa de meșteșugit dar' nefiresc, dejositor și slugarnic. Cei slabi de ânger sunt puțini, așa că nici cel necurat, nu mult se poate bucura de turmă, cu atât mai puțin de prețul ori valoarea lor, fiind numai niște drojdii, cari numai lăpădate sunt bune din sinul masei sănătoase.

Între așa împrejurări trăind, ne cade bine câte o zi de bucurie, zi de veselie, cu prilejul căreia nu numai că ne petrecem — cum li-s'ar părè unora — dar' ne mai și sfătuim și încurajăm asupra lucrurilor bune și folositoare, cum și a suportărei necazurilor de cari alții ne fac parte în măsură destul de mare.

Și să mă crezi, iubite prietene, adunările multe, petrecerile cu joc și concertele ce se aranjează în toate părțile de Români, în butul rânduitorilor, ne sunt dovada cea mai vie, ca Românul n'a fost, ci are să fie.

Ai cetit și cetești zilnic, că nu numai în orașe, ci și în satele mai de frunte,

poporul nostru face petreceri naționale, unde se cântă horile lui și cântecele vitejești, se vorbește despre înaintarea lui în toate ramurile vieții, se arată jocurile, portul și datinile, — ba se învață poporul la regulile vieții sociale, petrecându-și în mod cinstit, nu ca și prin bârloagele puturoase ale cârcimelor jidovești.

Un fapt salutar și vrednic de urmat e acesta, de care trebuie să ne însuflețim toți, căroră ne place a ne bate piepturile că dorim binele poporului, căci pătura cea cultă, inteligența noastră și până acuma a avut vrednicia de a ține umăr cu ori-care din celelalte neamuri ale patriei în toate privințele. Pe viața socială a poporului nostru s'a pus prea puțină luare aminte în trecut, ceea-ce datori suntem a o face de aci încolo. Când vedem o comună întreagă adunată în petrecere la un loc, unde în frunte cu preotul, învățătorul și fruntașii satului »bătrâni, bărbați, juni, tineri« își petrec la olaltă, joacă, toastează, cântă și se veselesc frățește... oh! atunci trebuie să fim cuprinși de cea mai mare bucurie.

O astfel de zi înveselitoare am avut noi în 25 Iunie c., când s'a ținut petrecerea și concertul aranjate de »Reuniunea română de cântări a plugarilor din Șomcuta-mare. A fost o petrecere populară; însă ilustrată cu prezența unui număr de inteligență din loc, pot să zic tot ce are Șomcuta mai de valoare, mai scump și prețios.

Află, iubite prietene, că în aprecierea reușitei concertului coriștilor mei, nu mă pot pronunța, căci lauda de sine nu miroasă. Însă aplausele și gratulările mai ales a străinilor împărțite mie și coriștilor, mă îndreptătesc a crede și a te asigura, că reușita a fost foarte bună. Venit curat încă am avut 57 fl., din cari jumătate s'au dat fondului reuniunii, ear' jumătate coriștilor. Durere, preoțimea noastră din Chior, afară de prot. locului Ioan Sârb, nici barem un preot nu ne-a onorat cu participarea.

Ascultă-mă acum să-ți povestesc despre alții, ceea-ce o fac mai cu mare plăcere. Anume am a-ți împărți de astă-dată ceva despre balul »corului de plugari« din comuna Vișmortul, ținut în 18 Iunie, a doua zi de Rosalii, la care am luat parte și eu cu familia.

Am plecat de aici cu trenul de 2 ore d. a. și la 4 ore am sosit în comuna Pomii, unde trebuind a părăsi trenul am poposit la tinărul și harnicul învățător fost elev al meu George Zah, care cu dragălașa-i soție ne-a primit cu mare bunăvoință.

Elie Pop.

(Va urma).

SCRISORI.

Din Șomcuta-mare.

— 11 Iulie 1899.

Așa se vede, că în era constituțională de astăzi, la noi Români nici petrecerile de joc și concertele aranjate de Reuniuni constituite pe baza statutelor aprobate de ministru nu ne sunt scutite de șicanările și șovinismul unor mameluci, cari vreau a-și câștiga merite patriotice cu ori-ce preț.

Așa am pățit-o noi cu petrecerea și concertul aranjate de »Reuniunea română de cân-

tări a plugarilor din Șomcuta-mare« la 25 Iunie a. c.

Cu 6 zile înainte de terminul petrecerii, când am insinuat-o primăriei comunale, în loc de concesiune mă trezesc cu o »opreliște dela solgăbirul, în care opreste petrecerea, pe temeiul, că »Reuniunea« nu e înștiințată, apoi fiindcă în program este și cântecul *Deșteaptă-te Române*.

Invitățile erau trimise toate și dispozițiile pentru petrecere și concert făcute.

Am alergat la oficiul protopretorial cu statutele și 'l am convins că Reuniunea noastră de cântări e aprobată după toate prescriesele legilor în vigoare, despre ce și d-sa are cunoștință, luând parte din oficiu și la adunările noastre generale.

Cu atâta încă nu s'a îndestulit a ne da concesiunea, ci numai dacă din programul concertului vom lăsa afară punctul 1: »*Deșteaptă-te Române*«. După consultare cu dl preș al Reuniunii, am fost siliți a ceda*) și așa ni-s'a dat concesiunea. Eată, on red, în ce mod ne putem noi desvolta, validita — ba și petrece câte o zi bună, pe banii noștri și în patria noastră pentru a căreia apărare sacrificăm munca și sângele nostru.

Petrecerea și concertul au succes bine, cu toate-că ospetii au fost numai din loc, cu excepția a 3 coriști din Vișmort și a câțiva tineri din jurul Șomcutei.

Am avut un venit curat de 57 fl., din cari 24 fl. 20 cr. a intrat în fondul Reuniunii, ear' 32 fl. 80 cr. s'au împărțit coriștilor și mie.

Suprasolviri au incurs dela: Ioan Szabó, corist din Vișmort 50 cr.; Iosif Pop, cons. reg. și avocat în loc 50 cr.; Daniel Kovács, comerciant în loc 25 cr.; Nicolae Nilvan, adv., preș. Reuniunii 1 fl. 25 cr.; Drd. Aurel Nistor 50 cr.; Augustin Dragoș din Hideaga 1 fl.; Susana Pop n. Saplanțai 50 cr.; v. Ghîțiu, dăscăliță 50 cr.; Dr. Victor Nilvan 1 fl.; Vasiliu Dragoș, avocat, not. Reuniunii 50 cr.; Cseh Károly, comerciant 25 cr.; Nyegrá Ferencz, of. 20 cr.; Bocsanzy Tódor, primar comunal 50 cr.; Veszprémi 50 cr.; Eötvös Robert, pretor 50 cr.; Kovács, főnök 50 cr.; Dr. Olsavsky Gyula, adv. 50 cr.; Ludovic Man, apotecar 1 fl.; Véber Ignacz 10 cr.; Ioan Pop, ampoiă la monetărie în București 10 lei.; familia Hujer 5 lei.; Roman 2 lei.; Todor Ilie, inv. în Selsig 20 cr.; Barna Benő, not. com. 50 cr.

Primească și pe această cale sincerile noastre mulțumiri toți aceia cari se interesează și spriginesc corurile de plugari.

Elie Pop, dirig. corului.

Împărăteasa-Regină Elisabeta.

— Vezi ilustrația. —

Anuarele sau programele școalelor noastre de mijloc (cum sunt gimnasiile, școalele de fete etc.), ce au eșit acum de curând și dau seamă despre lucrările anului școlar trecut, cuprind și aduceri aminte despre Împărăteasa-Regină a noastră, *Elisabeta*.

Se știe, că Împărăteasa a fost străpunsă cu un pumnal, departe de patrie, în Helveția, la 10 Septemvrie anul trecut. Împărăția habsburgică a fost cuprinsă de jale adâncă și la aceasta au luat parte și așezămintele noastre culturale, aranjând *serbări școlare de jale*.

Aceste serbări sunt descrise acum în programele școalelor noastre, ear' în programa gimnasiunii din *Beius* se alătură la descriere și portretul Reginei, pe care îl dăm și noi în nrul de față

*) Destul de rău, căci poezia »*Deșteaptă-te române*« nu este poezie oprită. Red.

PARTEA ECONOMICĂ.

Îmblătitul.

Cu privire la îmblătīt avem sē ne însemnām trei lucruri mai de căpetenie, și anume: timpul când avem sē îmblătīt, locul unde avem sē îmblătīt și modul cum avem sē îmblătīt.

Ce se ține de timp, aceea o știe fiecare econom, că îmblătītul nu se poate face decât pe timp frumos. Pe timp ploios nu este cu sfat a îmblătīt, deoparte pentru-că apa poate sē pătrundă în șiră și astfel sē le strice, de altă parte, pentru-că se pot uda și călca sumedenie de grăunțe.

De aceea și auzim cu prilejul îmblătītului adese-ori zicēndu-se: «cā de-ar ști plugarul câte grăunțe sē risipesc până-când le așează în coș, ar sta în cumpenă, că oare sē mai semene ori nu?»

Locul unde sē sēvīrșește îmblătītul este îndeobște aria șurei. Aceasta încă trebuie sē fie pe timpul îmblătītului, bine curățită și pe unde e stricată lipită cu pământ, apoi circuită, dacă cumva nu este podită cu scânduri, pentru-ca sē nu se amestece grăunțele cu pământ sau țărīnă și sē nu între prin găurile și crepăturile făcute în decursul anului.

Ariile șurilor, pe la cei mai mulți din economii nostri, nu sânt destul de mari ca se poată încăpea pe acelea atât mașina, cât și grăul îmblătīt, de aceea, acelea pe timpul îmblătītului mai trebuie lărgite încâtva și afară din șură, ca sē nu cadă grăunțele în țărīnă și prin iarbă. Aria făcută dinaintea șurilor încă trebuie mai întăiu curățită de iarbă, ear' după aceea circuită cu pământ și balagă.

Ariile șurilor la economii nostri, pentru aceea au fost făcute până acum așa mici, fiindcă îmblătītul se făcea până bine de curēnd cu îmblăciul de mână, pentru care nu se recerea atâta loc.

Al treilea lucru de căpetenie la îmblătīt este modul cum se face acela.

Până bine de curēnd îmblătītul sē sēvīrșea, în lipsa mașinilor, cu îmblăciul de mână. Chiar și astăzi economii mai săraci, cari au puțin de îmblătīt, mai îmblătesc în modul acesta.

Dar' îmblătītul cu îmblăciul a avut și are acea scădere, că deoparte este tare ostenitor, de altă parte e și fără spor și când snopii nu sânt bine uscați, nu se poate nici îmblătīt cum se cade, așa că mai rămân destule grăunțe prin paie.

Scăderile acestea le-au delăturat mașinile de îmblătīt, cari mai la început se învīrteau de cătră lucrători, ear'

astăzi sânt trase de puterea vitelor sau minate de abor și electricitate.

Între mașinile acestea, pentru o parte a economilor nostri, sânt mai bune cele trase de puterea vitelor, cari deși nu aleg grăunțele din pleavă, totuși sânt destul de spornice și nu sē recer atâția lucrători, ca la cele de foc.

Mașinile de foc, ce e drept sânt foarte spornice, dar' pentru micul agricultor ele au și unele scăderi. Deoparte pe unde se îmblătește în comună, ear' aceasta nu e așezată pe loc șes, transportarea lor dintr'un loc într'altul este împrunată cu mari greutăți, de altă parte nu se prea plătește așa bine nici mutatul dintr'un loc într'altul, pentru îmblătītul de câteva ore. Afară de acestea, când suflă numai ceva vântul, pot deveni și primejdiioase, fiindcă ușor se poate aprinde din ele.

vēnture grăunțele îmblătite, așa se recere și dela conducătorii mașinilor, ca aceia sē le știe așeza potrivit la fața locului, ca vitele sē poată trage fără a se prea opinti, apoi tabla de deasupra sē stee așa aproape de dobă, după-cum sânt de mari și grăunțele, ce voim a îmblătīt.

Și tocmai aici se fac cele mai multe greșeli păgubitoare pentru proprietarii cari au sē îmblătesc, fiindcă conducătorii mașinilor de pe la sate, partea cea mai mare nu au nici o pregătire de Doamne-ajută, ci sau că prea strîng tabla lângă dobă și astfel zdrobesc o parte din grăunțe, sau nu o strîng destul și atunci grăunțele trec neîmblătite în paie și astfel se face daună însemnată celor-ce îmblătesc cu asemenea mașini neregulate cum se cade.

Conducătorii mașinilor de foc, avēnd o pregătire mai bună în privința aceasta, sēvīrșesc mai bine îmblătītul și nu se prea pot întēmpla asemenea daune, decât poate atunci, când aceia nu au destulă băgare de seamă.

La îmblătītul cu mașina trasă de vite, economul trebuie sē mai bage de seamă și la lucrători, și anume ca aceștia sē scuture cât de bine paietele de grăunțe în arie și numai după aceea sē le ducă și așeze pe șira de paie, care de sine se înțelege, încă trebuie făcută de un lucrător pricepător, căci altmintrelea ușor se poate răsturna sau poate pătrunde apa în ea și astfel paietele se pot strica cu desēvīrșire.

Grăunțele îmblătite cu mașina de foc es alese și cernute de pleavă, căzēnd de-adreptul în saci, cu cari apoi se cântăresc și se așează în coșuri sau hambare. Cele îmblătite însă cu mașinile de mână sau trase de vite, trebuie mai întăiu vēnturate, apoi cernute și treerate și numai după aceea se așează de ispravă la locul lor cuvenit.

Acestea sânt recerīțele mai însemnate la îmblătīt, recerīțe, pe cari dacă economul le bagă bine în seamă, poate sēvīrși îmblătītul cu spor și fără nici o daună pentru el.

I. G.

Stirpirea șoarecilor.

Șoarecii de casă, ca și cei de câmp sânt niște animale foarte stricacioase economilor nostri, de oare-ce pe unde se incuibează într'un număr mai mare, fac o adevărată pustiire prin măncarea și zdrobirea bucatelor de acasă sau de pe câmp. Ei se sporesc într'un număr de necrezut. O singură păreche poate da naștere într'un an la 200 de pui.

De aci ne putem explica foarte ușor, cum se pot înmulți de tare șoarecii și ce ar fi dacă de pildă pe cei de casă

Împărăteasa-Regină Elisabeta.

Aceste scăderi s'ar pute încunjura prin aceea, că mașina de foc sē se așeze undeva în câmp și fiecare econom sē și ducă acolo bucatele ce le are de treerat.

Dar' acest mijloc de îmblătīt încă nu este tocmai recomandabil pentru micul econom, căci îi dă prea mult de lucru și pe lângă aceea își mai risipește sumedenie de grăunțe, apoi paietele, țărīnă și plevele.

Mașina minată cu foc sau electricitate este bună mai cu seamă pentru marii proprietari, cari îmblătesc cu săptămânile, ba unii poate și cu lunile. Pentru micul agricultor, după-cum am vēzut, ea are unele scăderi, de aceea nu se poate întrebuița cu succes.

Precum la îmblătītul cu mână, îmblătitorii trebuie sē aibă deprinderea de lipsă, ca sē știe alege, felezuiască și

nu 'i-ar mai stîrpi pisicile și un soi de câni mai mici de casă, ear' pe cei de câmp aricii, vulpile, șerpai, barzele, bufnițele ș. a.

Șoarecii de câmp pe unde se încuibază sînt adevărate lăcuste, fiindcă ei rod nu numai sîmînturile, ci și peste fînațe fac cărări bătucite și le găuresc ca pe ciur, încât cu timpul pier toată verdeața de pe ele. Pustiirea lor își ajunge culmea pe toamnă, când s'au sporit într'un număr mai însemnat și se pregătesc pentru iernat.

Și pînă acum s'au cercat fel și fel de mijloace pentru stîrpirea șoarecilor. Între aceste a fost și strichninul, un fel de otravă, în care se înmuiau grăunțele de ovės și apoi se puneau prin găurile pe unde umblau șoarecii. Dar' în cele din urmă s'a adevărit, că otrava aceasta are și unele scăderi: deoparte la grăunțele înmuiate în acea otravă pot să ajungă și unele pasări, de altă parte nu se prea poate procura nici de prin apotece așa ușor, decât cu adevărită oficioasă, dela primăria comunală.

În timpul din urmă profesorul Löffler din Greifswald, în Germania, a făcut o încercare cu privire la stîrpirea șoarecilor, care a avut deplin succes. Aname învățatul profesor a luat de pe câmp un șoarece, care a pierit de oarecare boală lipicioasă, a desfăcut pînțele aceluia și în mațele lui a aflat un animalcul sau baccil, pe care el 'l-a numit: baccilus typhi murium, sau baccil de tifus pentru șoarerii. Pe acest baccil l-a mai înmulțit apoi pe cale măiestrită și 'l-a dat în urmă altor șoareci sănătoși închiși în colivie, pe cari 'i-a succes a-'i omori cu desăvîrșire. În urmă a scos baccilul și din acestia și mai înmulțindu-'l pe cale măiestrită, a putut obține un fel de materie lipicioasă, care nu era altceva decât un fel de coleră pentru șoareci.

Profesorul Löffler a avut apoi prilej, ca să-și pună noua sa invențiune la probă, și anume: în anul 1894 ivindu-se mulțime de șoareci pe câmpul Tesaliei, încât amenințau cu pustiire toate recoltele, a fost chemat de cătră guvernul grecesc ca să facă o încercare cu baccilul numit de coleră. Încercarea lui a avut succesul dorit și spre mirarea tuturor, câmpurile Tesaliei au fost curățite de șoareci.

Procedura lui Löffler nu a fost tocmai așa de grea. El s'a apucat și cu baccilul adus de acasă a fert mai multă zamă de carne, de flori și de frunze de fîn. În zama aceasta a înmuat apoi miez de pîne, pe care 'l-a pus în găurile șoarecilor, așa ca să nu-'l ajungă soarele, de oare-ce acesta prin razele lui ar fi putut nimici baccilii aflători pe acela.

Șoarecii de câmp aflători în acele găuri, dând peste miezul de pîne 'l-au mâncat lacom și îndată s'au bolnăvit așa, că în decurs de câteva zile au trebuit să se prăpădească. Alți șoareci sănătoși dând peste cei bolnavi sau morți și voind a-'i scoate afară din gaură, sau poate chiar a-'i mânca, s'au bolnăvit și ei de aceeași boală și în scurt timp s'au pustiit toți șoarecii de pe câmpul acela, parte prin găuri, parte după-ce au eșit afară la suprafața pămîntului. Timpul

cel mai potrivit pentru stîrpirea șoarecilor s'a adevărit a fi primăvara, când adecă nu prea au ce mânca.

Pe urma încercărilor lui Löffler s'a luat apoi și directorul stabilimentului economic de chemie din Viena, Dr. Cornauth, care a ajuns la aceleași rezultate: așa că astăzi baccilul acela lipicios pentru șoareci se poate produce și pe cale măiestrită și se poate procura nu numai dela unele stabilimente de chemie din patrie, ci chiar și de pe la mai multe apotece mai însemnate, pe lângă o adevărită oficioasă din partea direcției comunale.

Nutrirea galițelor.

Nutrirea puilor de găină.

După-ce puii es din ouă, cojile se depărtează de sub cloacă, ear' ei se mai lasă acolo în cuib, timp de două zile, ca să se întărească bine. După două zile se pot lua de pe cuib și se pot așeza într'un loc mai călduros, unde li-se dă și câte ceva de mâncare

Mîncarea cea dintăiu și cea mai bună pentru puii de găină este făina de cucuruz sau orz feartă în lapte dulce, din care apoi se amestecă un fel de mămăligă (smintit), care li-se pune spre nutrire. La o săptămână li-se mai poate da apoi și câte o mâncare de mălaiu mărunt pe zi, care-'i întărește și ajută mistuirea, câte o mâncare de cartofi ferți și presărați cu făină, brînză de vacă, carne feartă și pisată ș. a.

Pe lângă mâncare puii de găină trebuie să mai fie și apă pușă la timp. Adăpatul urmează după săptămîna dintăiu, căci mai nainte nu beau apă. Adăpatul trebuie să se facă totdeauna cu apă ceva mai stătută, căci adăpându-se cu apă prea rece puii răcesc și se cufuresc. Peste tot răceala puilor de găină nu le face bine. De aceea pe timp ploios și rece trebuie să se țină într'un loc mai svîntat și scutit de vînturi și curenți de aer și pe unde umblă ei să se aștearnă paie de grâu sau de orz, ca să nu răcească la picioare și să aibă și unde scormoni pînă stau acolo. Unii crescători practici de pui de găină susțin, că timp de două săptămîni, când pămîntul e rece, ar fi chiar primejdios, ca să lași puii să umble pe afară.

Nutrirea puilor de gîscă și rață.

Puul de gîscă și rață la o zi după-ce es din găoace, se pot nutri cu smintit de făină sau tărîțe, în care li-se mai pun și frunze de sălătă tăiate mărunt, trifoiu, luțernă ș. a. Puul de gîscă la o săptămână, une-ori și mai curînd se pot scoate la pășune, unde trebuie să aibă și apă curată de beut. Iarba unde pasc puul de gîscă să nu fie prea mare, ca să le ajungă la foale, căci când e udă sau cu rouă pe ea și aceia răcesc și se cufuresc. Puilor de gîscă le place să pască iarba și apoi din când în când să fugă la apă și să bea.

Rățele, fiindcă nu clocesc, oule lor se pun sub găini. Puul de rață îndată-ce es din ou trebuie să aibă apă nu numai de beut, ci și de scăldat. Nutremîntul lor este ca și al puilor de gîscă: smintit de făină amestecat cu frunze de sălătă, trifoiu sau luțernă tăiate mărunt. În zilele dintăiu li-se mai pot da și câteva ouă ferte amestecate în frunze de sălătă. Puul de rață au lipsă totdeauna de apă proaspătă și curată. De aceea creșterea lor se poate face mai cu succes numai în apropierea vălilor și rîurilor, unde încă își află o parte a nutremîntului lor.

Nutrirea puilor de curcă.

Puul de curcă se cresc foarte anevoe, de aceea se vîd așa rar în curțile economilor nostri. Îndată-ce es din găoace și umblă după mâncare. Cea mai bună mâncare pentru puul de curcă sînt oule ferte tăiate mărunt, lângă cari li-se pune totdeauna și apă bună de beut. Puul de curcă sînt foarte gingași, de aceea în două săptămîni nu trebuie lăsați prin ploaie sau rouă. După două săptămîni se pot lăsa prin grădină sau pe altă pășune, când timpul e frumos, unde încă află vermuleți și musculițe cu cari asemenea se nutresc foarte bine. Pe timpul acesta li-se subtrage nutremîntul de ouă ferte și se începe nutremîntul de mălaiu fert, orz fert, tărîțe de cucuruz, miez de pîne cu lapte, lapte acru, brînză ș. a. La două luni puul de curcă capătă o boală, care ține pînă-ce le ese creasta. Pe timpul acela trebuie nutriți din nou mai bine, și anume: cu ouă ferte, miez de pîne și puțin vin. Afară de aceasta trebuie feriți de umezeală și răceală, ear' curcanii bătrâni trebuie aleși din cei tineri, căci aceia se aruncă une-ori asupra puilor atacați de boală și-'i omoară îndată.

SFATURI.

Gunoii pentru legume.

Între deosebitele gunoaie, cari se întrebunțază la legumi, locul cel dintăiu se cuvine gunoiului provenit dela vitele cu coarne. Gunoii provenit dela cai, oi și capre fiind prea cald și aspru nu este tocmai de recomandat, ear' cel de porci, fiind cam rece, asemenea nu este bun. Gunoii provenit dela pasările de casă, cel adunat de pe drumurile mai umblate din comună, apoi cenușa, funinginea, compostul ș. a. asemenea sînt gunoaie bune pentru legume.

Gunoii provenit dela vitele cornute este mai bun în stare putrezită. Gunoii, precum și săpatul locului pentru legume, trebuie să se facă îndeobște toamna.

Stîrpirea furnicilor.

Furnicile năvălesc pe timpul căldurilor mai mari, nu numai asupra altoilor din grădini, ci chiar și asupra plantațiilor de arbori de pe strade și marginea drumurilor. Pricina acestei năvăliri este mierea de rouă, ce o depune pe frunzele arborilor așa numitul păduche de frunze. Furnicile îndată-ce află undeva miere de aceea, năvălesc asupra pomilor sau arborilor și deodată cu aceea nimicesc și alte insecte și omide ce se află acolo. Prin această lucrare a lor ele devin încâtva folositoare. Dacă însă vedem, că năvălirea furnicilor pe pomi și plantațiuni devin stricicioase, atunci le căutăm locuințele (mușinoaiile) lor, le împrăștiem, ear' locul aceluia îl opăim cu apă ferbinte sau aprindem foc pe acelea. Unii grădinari mai preseară la rădăcina pomilor și pulbere de var nestîns sau cenușe de lemn cernută, sau fac câteva inele de cleiu pe trupina pomilor, ca să nu se mai poată urca pe aceia.

Apa de beut.

Beutura cea mai sănătoasă și cea mai întrebunțată este apa. De aceea e bine să cunoaștem când e bună sau nu, de beut.

Apa bună de beut e limpede, rece, fără culoare, fără miros și are gust plăcut. În ea legumele ferb ușor. Apa cea mai bună este cea de isvor. Și apa de fântână e bună,

ȘCOALA ROMÂNĂ.

Ceva privitor la chestiunile noastre școlare.

Disertațiune de Elena Biju, învățătoare în Caransebeș.

(Urmare).

II.

Până aci am privit școala populară ca loc de educațiune pentru generațiunea nouă. Dacă în cele următoare vorbim și despre învățământ, vedem că scopul învățământului în școala populară, nu este numai educativ, ci și instructiv. Învățătorul trebuie să învețe educând sau să educă învățând pe școlarii și acesta este adevăratul scop, pe care ar trebui să-l urmărească școala populară.

Dacă voim ca învățământul să se numească educativ, atunci el trebuie să fie veritabil, practic, clar și durabil.

1. Veritatea învățământului.

Pentru-ca învățământul să fie veritabil, să recere ca conținutul prelegerei să fie veritabil. Conține prelegerea date false, atunci învățământul nu are scop cultural, căci învățătorul nu e pus ca să îngreuneze spiritul copilăresc cu date false, ci să-l aducă la calea adevărului. Să nu spună multe, dar' ce spune să fie adevărat. Învățătorul să se ferească de cuvinte cu mai multe înțelesuri și de fraze goale. Copilul trebuie, la fiecare cuvânt al învățătorului să știe ce are de cugetat.

Pentru-ca învățătorul mai sigur să-și ajungă scopul să recere, ca el să se folosească de manuale bune, să-și facă preparațiunea în scris și dacă obvine vre-o greșeală în decursul prelegerei, el să nu treacă indiferent mai departe, ci să o recunoască și să o îndrepte.

Veritatea este atestatul unui suflet curat, unei inimi nobile și a armoniei între D-zeu și om. Ce este adevărat este și natural, ce este natural este adevărat.

2. Practicitatea învățământului.

Având școala populară să se îngrijească de cultura puterilor intelectuale, ale copiilor, trebuie învățătorul să facă învățământul practic. Practicitatea învățământului depinde dela conținutul și forma lui.

a) vorbind despre conținut trebuie să fim cu considerare la alegerea și împărțirea materiei de învățământ.

La alegerea materiei de învățământ învățătorul practic grijește mult, ca să aleagă ceea-ce contribuie mai mult la cultura neamului nostru, după aceea grijește mai departe, ca cugetarea, vorbirea, cetirea, scrierea și socoteala să fie bine exercitate. Dacă greșește aici, greșită este basa culturii omenești.

Este o împrejurare tristă a timpului nostru, că prin grămădirea de material din tot felul de obiecte de învățământ se perd acele elemente culturale, cari fără osebite ar trebui să fie însușite fiecărui om.

Pentru-ca materia de învățământ să se propună în măsură asemenea, învățătorul practic face împărțirea după un plan mai natnte statorit și nici-când să

nu se abată dela principiul pedagogic că: mai bine mai puțin, dar' acel puțin să fie bine ales și bine înțeles;

b) nu este de ajuns, ca conținutul să fie practic dar' și metoda.

Metoda cel mai practic este cel natural. Dacă el nu corespunde naturii omenești, puterilor intelectuale ale copiilor și naturii obiectului, care se propune, atunci, fie rezultatul acelei propuneri ori-cât de favorabil, metoda nu se poate numi practic.

Natura este mai tare decât omul, ea își are legile ei proprii și prin ele domnește. Numai pe acela îl ascultă natura, care mai nainte a ascultat de ea. Calea cea adevărată la învățământ este dar' și aici observarea naturii.

3. Claritatea învățământului.

Ca învățământul să-și ajungă întru toate scopul, el trebuie să fie și clar. Pentru-ca învățământul să fie clar, învățătorul bun trebuie să aibă în vedere următoarele principii:

1. predarea să fie intuitivă;
2. dezvoltarea să fie genetică;
3. cursul să fie firesc.

1. Pentru-ca să se mărească energia și interesul școlarii pentru învățământ, să recere ca învățătorul să expună școlarii lucrul despre care este vorba. Școlarii să cuprindă bine cu ajutorul simțurilor lor singuraticile părți ale obiectului expus. Antâiu intuirea părților singuraticice și după aceea pășim mai departe la priceperea întregului. Este un adevăr necontestabil, că tot efectul metodei elementare este intuițiunea. La intuire trebuie învățătorul să țină în încordare puterea de cugetare și judecată a școlarii și, ca ei să câștige idei clare despre cele văzute și cunoscute, ca astfel cele văzute și cunoscute să fie și bine pricepute. După aceea să grijească, ca cele pricepute să le știe școlarii lega așa în conștiința lor, încât la întrebarea învățătorului să urmeze răspuns cât se poate de clar și precis, ca de timpuriu să se dedee să vorbească o limbă frumoasă și simplă și din ce în ce să se desvoalte în ei tot mai multă energie, voe și interes pentru cele-ce vor urma. Așadară școlarii trebuie conduși dela concret la abstract, dela intuițiune la pricepere.

Priceperea este dar' rezultatul celor câștigate prin intuițiune, ea este productul propriu al școlarii.

2. Pentru-ca învățământul să fie clar, să recere ca dezvoltarea să fie genetică. Dezvoltarea este genetică atunci, când învățătorul dă școlarii ocaziune a se cufunda în părți singuraticice.

Ori-ce pricepere, ori-ce lege, ori-ce regulă să se formeze înaintea ochilor școlarii. De aceea învățătorul trebuie să înceapă dela acele elemente prin cari mai ușor se ajunge la priceperea întregului. Învățătorul practic pune pond pe aceea, ca elementele învățământului să fie clare și precise, fără de ce priceperea întregului e cu neputință. Cu cât învățământul este mai elementar, cu atât mai de durată este el.

(Va urma).

dacă nu e sălcie și dacă în jurul fântânilor nu sânt locuri nesănătoase. Riurile, cari trec mai cu seamă prin orașele mai mari, ne dau o apă rea și vătămătoare sănătății, din cauza murdărilor ce cuprind. În acest cas trebuie să filtrăm (curățim) apa prin niște aparate numite filtre. În lipsa lor o putem curăți ferbându-o sau bătându-o cu peatră acră.

Trupul nostru are întotdeauna lipsă de apă. Să nu bem însă prea multă deodată, mai cu seamă când sântem înferbentați, căci s'au văzut oameni îmbolnăvindu-se și chiar murind din această cauză.

Știri economice.

Boală de vite. În comitatul Mureș-Turda bântuie de câțva timp între vite boala de gură și de unghii, din care cauză foarte multe comune fuseseră puse la carantină. Acum boala fiind pe sfârșite, ear' în unele comune sfirșindu-se de tot, zilele trecute au fost scoase de sub carantină comunele Sovata, Măgheruș, Nyárad-Gálfalva, Nyárad-Szentimre, B.-Madaras, K.-Adorján, Cs.-Totfalva, Bő și Bere.

Pari de viie. Un abonent al foii noastre are lipsă de 20—30 mii de pari de viie. Aceia, cari au de vândut astfel de pari, sânt rugați a ne înștiința cât mai în grabă, spuind și prețul parilor, la o sută sau o miie etc.

Roadă, în țările vecine cu noi stă astfel:

În *Serbia* grâul de toamnă e bun, cel de primăvară mai slab. Se așteaptă o roadă mijlocie bună.

În *Bulgaria* sămănăturile sânt mijlocii, secerișul s'a început. Viile sânt frumoase, urezul și napii de zăhar să desvoaltă bine.

În *România* seceta în cele mai multe părți a nimicit grâul, săcara și rapița, precum și nutrețul; cucuruzul ici-colo să ține mai bine.

În țările *Austriei* în grâu va fi roadă mijlocie, cucuruzul s'a întârziat din pricina răcelilor, ovăsul va da o roadă de mijloc; fânul a suferit mult din pricina ploilor; poame vor fi puține.

Din vieța animalelor.

Animale adoptate.

Se întemplă și în vieța animalelor, că un animal (dobitoc) adoptează (se ia de suflet) și crește pe un altul de alt soi.

În privința aceasta un veterinar (doctor de vite) francez a făcut o probă interesantă cu un *miel* rămas orfan, încercând să-l hrănească la o *cățea*. A pus mielul să sugă la cățea, ai cărei pui au fost pustiiți și îngropați. La început cățea era străină de miel, mai târziu însă, când avu lapte destul, s'a împăcat cu soarta și a lăsat pe miel să o sugă, ba l-a adoptat chiar. Cățea și mielul începură a se iubi atât de mult, încât «mama» grijea bine pe «fiul» seu. Era interesant să vezi, cum cănele, din firea lui sălbatic, suferea cu cea mai mare blândetă pe miel și cu câtă dragoste lingea pe micul animal, când acesta sătul sărea cu sburdălnicie încoace și încolo.

Din tractul Șomcutei și Nireșului.

Supraveghetori școlari. — Examen în Posta-Săpâia.

În prețuita „Foia Poporului”, în un număr din a. c. s'a publicat raport și despre adunarea Reuniunii învățătoresți filiale din tractele protopopești Șomcutei și Nireșului-mare, azi conduse ambele tracte de Ioan Sêrbu, protopopul Șomcutei.

Amintita Reuniune filială, în adunarea sa ținută în anul trecut la Șomcuța, pentru înaintarea învățământului popular a ales 4 învățători, cari fură însărcinați cu supravegherea școalelor din tracte, fiind aceste împărțite în patru cercuri de supraveghere.

Între cei patru supraveghetori a fost ales și subscrisul și despre sarcina mie încredințată am raportat la timpul seu adunării. Despre acest raport voi scrie cu alt prilej. Acum vă împărtășesc un mic raport despre examenul din Posta-Săpâia, ținut în ziua de 14 a luni lui Maiu, care era o zi de sărbătoare, și de altcum însă pentru amintitele comune era sărbătoare dublă, căci ziua examenului, har Domnului, în cele mai multe locuri, se ține de sărbătoare. Sala de învățământ era împodobită cu ramuri de arbori ear' padimentul acoperit cu iarbă verde; poporul era îmbrăcat în vestimente sărbătorești și adunat în număr frumos.

Era de față antistia comunală din ambele comune, apoi curatorimea bisericeii și senatul școlastic.

Cu conducerea examenului a fost încredințat dl Ioan Șimon, preotul local.

Examenul s'a început la 2 ore p. m. cu o cuvântare a dlui paroch, apoi a urmat examinarea din obiectele de învățământ. Elevii au dat răspunsuri foarte bune, cari au îndestulit publicul ascultător, ceea-ce s'a văzut de pe fețele lor vesele.

Domnul inv. Ștefan Popu, ca să răsplătească osteneala elevilor le-a împărțit și niște premii de iconuțe colorate, spre marea bucurie a băieților.

M'am depărtat cu sufletul plin de bucurie, dorind din adâncul inimei, ca să dea D-zeu mulți învățători nației noastre ca și cei din comunele amintite.

Ioan Belbe,
inv. și supraveghetor de școală.

Din Bihor.

Despre maghiarizarea școalelor din părțile bihorene „Tribuna” publică următoarele știri triste, ce i-le împărtășește un corespondent din partea locului:

Bihor, 14 Iulie n.

În jurul Orăzei-mari școalele de stat se sporesc în mod pe cât de îngrijitor, pe atât de revoltător. Am ajuns deja acolo, încât însuși preoții îndeamnă poporul să suplice după aceste școale, pentru-ca să poată fi dotați cu 60 (zi șezezeci) fl. pe an pentru catechizare! Astfel s'a întâmplat și în comuna Leș, unde preotul locului cu numele Sêrb, își trimite băieții sei în mod demonstrativ la școala de stat, deși există în comună și o școală confesională!

Întreb: Consistorul din Oradea, condus până acum de nou alesul episcop, ce măsuri are de cuget să iee față de acest preot din Leș?

În comuna Tinoi, preotul Morărescu, pentru a-și putea valora un intravilan de nici o valoare, și-a îndemnat poporul, și a efectuat înființarea școalei de stat pe acest intra-

vilan, astfel apoi școala confesională existentă s'a nimicit.

»Preotul« Morărescu figurează ca asesor la consistorul condus până acum de vicarul Goldiș. Acest Morărescu, întrebându-l cineva odată, că ce are de cuget dînsul și consoții sei cu faptul rușinos, că se angajează de apostoli ai școalelor de stat, cu o cutezanță și un cinism ne mai pomenit a răspuns că: nu-i e rușine, din contră își ține de onoare patriotică de a propaga înaintarea culturii printre poporeni, care cultură e mai nobilă și superioară culturii naționale românești!

În comuna Hidișelul-de-sus (lângă Oradea-mare), în care sînt 200 numeri de case, n'a existat școală, de când există comuna. Ear' în vederea înființării unei școale confesionale, de vre-o 25 ani încoace încassează antistia dela fiecare casă câte 25, 30, 50 cr.

Astfel din an în an s'au adunat sume destul de considerabile, cari elocându-se la o bancă jidovească, în Oradea, astăzi formează un capital însemnat. Și eată, acest capital adunat din filerii câștigați cu multă sudoare de cătră bieții țărani, acum se întrebunțează pentru clădirea școalei de stat!

Numai atîta mai notez, că această netericită comună se află în și mai netericitul tract al protopopului Orăzei-mari, Toma Păculă.

Voidnd a cruța pe on. public cetitor, deocamdată mă mărginesc la raportarea »numai« a acestor casuri.

Călătorul.

O carte de însemnătate.

Va apăre o carte de mare însemnătate pentru învățători. Rugând învățătorimea a da tot spriginul seu autorului, dlui P. Conda, publicăm aci apelul ce l face d-sa și care este următorul:

Avis și apel!

Am onoare a avisa p. t. public, în special domni învățători și directori școlari, că voidnd a răspunde unei lipse de mult simțite, voi scrie în curînd de sub tipar »Drepturile și datorințele învățătorului confesional«, op lucrat pe baza regulamentelor școlare și a statutelor organice de ambe confesiunile (gr-cat. și gr-or.), precum și a hotărîrilor emanate dela aceste consistoare, amplificat cu toate legile și ordinațiunile ministeriale rămase încă în vigoare, parte explicate, parte adresate în text original și traduse. Opu va cuprinde tot ce se refereste la viața internă și școlară; referințele învățătorului cu fondurile bisericești și civile, afaceri de alegere, de transmutare, miliție, pensiune, dare, procedura disciplinară în toate fazele ei, ingerența statului în procedura disciplinară etc. etc.

Avînd în posesie toate legile și ordinațiunile ministeriale explicate, precum și toate judecățile curiale dela 1868 încoace, toate ordinațiunile consistoarelor noastre și hotărîrile lor în cauzele învățătoresți, voi da în mîna învățătorilor nostri cel mai îndemnatic călîuz în toate afacerile lor publice și private.

Cei-ce vor prenumera acest op până în 15 August st. n. a. c., trimițînd subscrisului 1 fl. 65 cr., vor primi opul după apariție franco, ear' după acest termen opul va costa francat 2 fl. 10 cr.

Totodată rog p. st. mei colegi, ca acela cari sînt în posesia a ori-ce hotărîri emanate dela consistoarele noastre, ori dela comitetele administrative

(megyei közigazgatási bizottság), încât acelea privesc direct ori indirect cauze învățătoresți, ori afaceri de disciplină, să binevoiască a 'mi-le împrumuta, trimițîndu-mi-le în plic francate cel mult până la 10 August ș. a. Numai actele ce n'au fost circulate, și de caracter local, rog a 'mi-se trimite.

În speranță, că colegii mei vor primi cu bucurie și vor abona grabnic un op atât de necesar, subsemn

cu toată stima:

Petru Conda,

Kis-Sebes - (Kolozs-megye).

NB. Toate ziarele noastre sînt rugate a reproduce acest avis.

Adunare învățătorescă.

Convocare.

Adunarea generală din acest an a »Reuniunii învățătorilor români gr-or. dela școalele confesionale din diecesa Caransebeșului«, conform §-lui 17 din statute și a deciziunii luate în ședința comitetului ținută la 1/13 Iulie a. c., se convoacă în Orșova, pe zilele 8/20 și 9/21 August.

La această adunare se invită cu tot respectul: a) p. t. domni membri fondatori, ordinari și onorari ai Reuniunii; b) p. t. Reuniuni învățătoresți române; c) toți iubitorii de înaintarea școalelor și a învățământului poporului nostru român.

Programul adunării:

Duminecă, în 8/20 August, înainte de amezii:

1. La 9 ore dimineața toți membrii și participanții se întrunesc în biserica gr-or. rom. din Orșova și asistă la sf. liturgie împreună cu chemarea spiritului sfânt.
2. După liturgie întrunire în localitatea destinată pentru ținerea adunării.
3. Deschiderea adunării.
4. Raportul general al comitetului despre activitatea Reuniunii în decursul anului adm. 1898/99.
5. Raportul cassarului.
6. Raportul bibliotecarului.
7. Alegerea comisiunilor pentru cenzurarea rapoartelor de sub punctele 4, 5, 6, a unei comisiuni pentru înscrierea de membri și încasarea taxelor dela membri și a unei comisiuni speciale.
8. Presentarea exhibitelor.

După amezii:

9. La 3 ore: Raportul comitetului asupra ABC carte de cetire pentru elevii clasei I. de Iosif Moldovan și consoți, învățători în Arad.
10. Raportul comitetului asupra temei: Între cărțile didactice admise să se constate, cari sînt cele mai bune pentru școalele noastre populare din diecesă.
11. Raportul comitetului asupra temei: Chestiunea grafiei și ortografiei române.

Luni, în 9/21 August, înainte de

amezii:

12. La 8 ore dimineața disertațiuni ori lecțiuni practice din partea membrilor.
13. Rapoartele comisiunilor.

După amezii:

14. Statorirea budgetului pe anul 1899/1900.
15. Defigerea locului pentru adunarea generală viitoare.
16. Propuneri din partea membrilor.
17. Alegerea biroului și a comitetului pe anul 1899/1900.
18. Alegerea comisiunii pentru autentificarea procesului verbal.
19. Închiderea adunării.

Din ședința comitetului Reuniunii învățătorilor români gr-or. dela școalele confesionale din diecesa Caransebeșului, ținută în Vêrșet, la 1/13 Iulie 1899.

Traian Lința, Ioan Marcu,
vicepreședintele Reun. not. gen. al Reun.

Răvașul școlii.

Examen în școala de lucru femeiesc din Sibiiu. În 20 Iulie 1899 s'a ținut la școala de lucru femeiesc din Sibiiu, sub presiunea dlui episcop ev. aug. Dr. Müller, examenul de vară, asistând la acela un public numeros și distins. Școala e susținută de Reuniunea damelor evang. Presidentă doamna Matilda Gebbel, soția consilierului ministerial Carol Gebbel. Ca profesoare de specialitate sânt aplicate Maria Filtsch și Friderica Henrich. În discursul ținut după examen, dl episcop a recomandat elevelor studiarea mai departe în cele economice casnice și a mulțumit totodată puterilor didactice pentru succesul raportat cu elevele.

După examen publicul asistent s'a delectat în expozițiunea elevelor aranjată în 2 sale cu multă artă și gust. Au fost expuse obiecte pregătite cu împletire de ace, îndrire, înodare, încadrare, cusutul cu mâna și cu mașina, haine și alte vestminte gătite de eleve, broderie, desemn liber și de croit. Școala aceasta au frecuat-o între altele și următoarele Române: Cursul III. Eugenia Tăbăcar, care a câștigat diplomă și pentru școale superioare și Eugenia Grecu. Cursul II. Aurelia Bărdosy, Luisa Duma, Maria Popp și Elisaveta Prășca, ear' cursul I. doamna Maria Popescu. Toate au expus din lucrurile lor cele folosite mai multe exemplare, secerând prin asta lauda și recunoștința superiorității școlare și a publicului asistent, ear' părinților mângăiere și bucurie pentru progresul lor.

Școală de fete în Zlatna. Ministrul de culte și instrucțiune publică va înființa încă în decursul anului curent o nouă școală de fete în Zlatna.

Avis. P. t. despărțeminte ale »Reuniunii învățătorilor români gr.-or. dela școalele confesionale din diecesa Caransebeșului«, sânt prin aceasta provocate a subșterne subscrierului prezidiu toate operatele menite pentru adunarea generală din acest an, și anume cel mult până 8 August st. n. a. c.

Bocșa-montană, 6/18 Iulie 1899.

Pentru prezidiu:

Ioan Marcu,

notarul general al Reuniunii.

Adunarea generală a Reuniunii învățătorilor arădani din dreapta Mureșului, ținută Sâmbătă și Duminică trecută în Moneasa, a fost cât se poate de impunătoare din toate punctele de vedere. S'au întrunit cu acea ocaziune peste 400 de persoane din toate părțile societății. Din raportul general al comitetului, precum și din disertațiunile puse la ordinea zilei, s'a putut vedea, că numita Reuniune face progrese mari.

„Foia pedagogică“. Apare în Sibiiu la 1 și 15 a fiecărei luni. Abonamentul: 1 an 3 fl., 1/2 an 1 fl. 50 cr. Pentru România pe an 10 lei. Anul III. nr. 13—14 dela 1—15 Iulie c. are următorul cuprins: Cuvântare rostită la încheierea anului școlar 1898/99 la seminarul Andreian, de prof. D. Comșa. — Disciplina școlară, de Nicolau Simulescu, director și învățător la școala din Apoldul-de-jos. (Urmare). — Modele de lecțiuni: Fata săracului cea isteasă. Poveste de P. Ispirescu, de Dr. Petru Șpan. — Cari sânt cauzele, din cari nu prea progresăm în învățământul educativ în școalele populare dela sate?! De inv. Paicu. — Din literatura școlară. — Informațiuni. — Felurimi. — Corespondență.

Concurs. Sânt de ocupat posturile învățătoarești dela școalele gr.-or. din comunele: Lancrem, Răhău, Pianul-de-sus, Pianul-de-jos, Șugag, Daia, Vingard, Cioara, Rechița, Deal, Căcova (protopresbiteratul Sebeșului), Porcești, Porumbacul-superior, Porumbacul-inferior, Sărata (protopresbiteratul Avrighului), Boița (proto-

presbiteratul Sibiiului), două posturi, și un post de învățătoare în Jina (protopresbiteratul Mercurei), Alun cu filia Bunila și Vadu-Dobrei, Hărdău-Dobâca și Goleș, Federi-Fizești, Valea-Sângiorgiu și Grid, Livezeni, Nădăștia-superioară, Petrița (Brad), Petrița-Gărgura, Sântă-Măria-de-peatră (protopresbiteratul Hațegului), Agnita, Alțina, Fofeldea, Marpod, Proștea, Vêrd (protopresbiteratul Agnitei), Căcova, Săcel, Sibiel (protopresbiteratul Seliștei) — toate cu salariu de câte 300 fl.

CRONICĂ.

Monachul Eusebiu. Dr. Remus Roșca, directorul seminarului teologic-pedagogic din Sibiiu, în 8/20 Iulie a fost tuns într-un monach din partea arhimandritului Hamsea, în mănăstirea dela Bodrog. Numele monachului e Eusebiu. Dorim noului monach Dr. Eusebiu R. Roșca viață îndelungată și rodnică pe terenul bisericesc, pentru-că la mai înaltă treaptă să se învrednicească.

La »Reuniunea sodalilor români din Sibiiu« s'au înscris membri ajutători: Dr. Ioan Mihu, directorul băncii »Ardeleana« din Orăștie; Traian Pop, funcționar la »Concordia«; Petru Dragomir, cancelist advocațional, Eugen Vancu, funcț. la »Albina« și Vasile C. Osvadă, comptabil la »Tribuna«, ear' de membri ordinari: Carol Mikloș, măiestru măsar, Nicolae Pascu, sodal pantofar, Ioan Luca, sodal pantofar, Iuliu Iacobescu, sodal frizer, Petru Bota, sodal croitor și sodalii frizeri de naționalitate sârbi Milan Popadici și Milan Gavranici.

Distincție rară. Dl Musicescu, cunoscut și la noi, profesor al conservatorului de muzică și șeful corului metropolitan din Iași, a primit zilele acestea, dela Petersburg, prin consulatul imperial al Rusiei, un decret prin care e numit membru al congresului arheologic care se va ține la Kiev, dela 1 până la 25 August.

Cas de moarte. Cetim în »Epoca«: Aflăm cu adâncă părere de rău, că novelistul Dumitru Stăncescu a încetat din viață, la Axen-Fels, în Elveția, unde se dusesse ca să-și caute sănătatea.

Réposatul a dirijat cu multă competență »Biblioteca pentru toți« și a scris novele pline de gust și humor.

Dr. Zosim Chirtop, avocat în Câmpeni, s'a înscris membru fondator la »Societatea pentru fond de teatru român« cu taxă de 100 fl.

Isbânda Românilor. În comuna Hurez (Nântu), comitatul Sătmăr, până acum antistia comunală era compusă întreagă numai din Maghiari. Zilele trecute fiind alegere Români au trântit pe toți Maghiarii. Acum, întreagă antistia e alcătuită numai din Români. Lucrarea terminată cu rezultat așa de strălucit, a fost organizată și condusă de preotul local.

Dela gurile Tisei. După-cum sântem informați, în comuna Seferin (protopopiatul Panciovei) așezată la gurile Timișului, și în apropiere de locul unde se varsă Tisa în Dunăre, încă în anul acesta se va ridica o școală română. Va mai veni rîndul și la alte comune mixte, române-sârbe din colțul sud-vestic al Bănățului, încât, față'n față cu Belgradul Sârbiei, vom avea școale românești. Noroc să dea Dumnezeu!

Biserică nouă. La Mramorac, comună așezată între Panciova și Biserica-albă (Bănat), se va edifica în cu-

rînd o biserică română ortodoxă. Planurile s'au compus de arhitectul român Adrian Diaconovici în un stil specific daco-românesc. Cheltuielile sânt specificate cu 22.000 fl., înțelegându-se numai spesele zidirei, exclusive decorațiunile interne. Încet, dar' mergem înainte.

Grindină. În 21 Iulie a bătut în hotarul Sighișoarei grindină împreună cu vifor puternic. La Agnita viforul a stricat dâlma căii ferate, așa că trenurile au trebuit să se oprească în calea deschisă.

„Büdös zsidó“. În Rodna-veche patrioții întemeiaseră o bancă (»Bankszövetkezet«) pentru a contracara acțiunea băncii române »Fortuna«. O parte mare din capital consta din banii comunelor. Cassar la »Szövetkezet« a fost adus un Kis Andor, mare patriot și ninerat al societății maghiare. Coconul Kis însă — după-cum cetim într-o corespondență a Gazelei — a păpat vre-o 5000 fl. din banii băncii. Aflând direcțiunea despre isprava lui Kis, s'a mulțumit a-i rade câteva palme și a-i da tălpășița împreună cu epitetul »büdös zsidó«. Din Maghiar neaș și patriot mare a ajuns să fie numit »büdös zsidó« și dat de gol, că odinioară se chema Klein. Alte demersuri nu s'au făcut contra lui, de sigur, ca să nu afle lumea, că ce bună chivernisoală e la »Szövetkezet«-ul pus în coastele »Fortunei« românești.

Pentru pantofari. Camera comercială și industrială din Brașov face cunoscut, că pe seama honvezimei sânt a se lifera 10.000 de »boconci« și 10.000 de pantofi ușori. Conform dispozițiunii, ministerului de honvezi boconci vor fi plățiți cu 4 fl. 90 cr. părechea. Marfa e a se trimite până cel mult la finea lunii Martie 1900 la »Depoul central reg. ung. de montaj pentru honvezi« în Budapesta. Ofertele timbrate cu 50 cr. de fiecare coală de hârtie, fără considerare la numărul subscrierilor (se pot asocia mai mulți inși într'un ofert), au să fie trimise până cel mult în 20 August a. c. la »Camera comercială și industrială« din Brașov, de unde cei interesați pot căpăta informațiuni detaliate.

Șicane ungurești. Ca în toți anii, așa și în anul acesta cu prilejul sârbărei hramului biserică din Sîșești autoritățile au trimis 40 gendarmi, ca să oprească poporul a merge la biserică. Judele cemunal a primit porunca să vestească oamenii că nu le este iertat să meargă în ziua aceea la biserică, ear' țeranii din jur au fost opriți în drum de gendarmi și duși înapoi între baionete.

Fân ardelean în România. Inspectorii domeniali Bălăceanu și Munteanu au cumpărat din Ardeal 9000 vagoane de fân în preț de 6,300.000 lei, ear' meu au cumpărat în preț de 300.000 lei.

Petrecerea meseriașilor din Hațeg. Societatea meseriașilor români »a tălparilor și a cismașilor din Hațeg« a aranjat a treia zi de Rosalii o petrecere în hotelul »Coroana« din Hațeg, care, mulțumită poporului și inteligenței a reușit peste așteptare.

La venitul de 108 fl. 10 cr. au contribuit cu suprasolviri d-nii:

Tit Vespasian Gheaja, protopresbiter, Mihail Bontescu, Dr. George David, Augustin Straițar, Alexandru Vlădoane, Samoil Vlădoane, Pompei Popescu, Aneta Todosie, Ludov. Suciu, Cesar Todosie, Luter Gustav, Corneliu Popoviciu, Marcu Todosie, George Bugner și Nicolae Roșca, câte 50 cr. Dr. Aurel Vlad, Victor Bontescu, Ioan Muntean, Ioan Baciu, și Petru Clecan, câte 1 fl. Dr. Gavrilă Suciu, avocat 2 fl. și Iuliu Duma 10 cr.

Primească toți P. T. marinimoși contribuenți și spriginitorii cauzei și pe această cale din partea societății tâlparilor și a cismașilor din Hațeg cele mai sincere și călduroase mulțumiri, pentru frumosul sprigin atât material cât și moral ce ni-l-au oferit cu această ocaziune.

Nu putem trece cu vederea a nu exprima mulțumitele noastre proprietarului hotelului dlui Ioan Baci pentru favorurile făcute, precum și călușerilor: vătavului Romul Popescu și colegilor sei: Alexandru Văsii, Nicola Popescu, Ioan Doboș, Alexandru Jan, George Văsii, Alexandru Milotin.... cari au făcut prin fermecătoarele jocuri naționale: călușerul, Bătuta și Hora Griviței ca petrecerea să aibă un caracter curat românesc.

Din adunarea generală extraordinară a societății tâlparilor și cismașilor români.

Hațeg, la 15 Iulie 1898.

Teodor Făgăraș, Nicolae Sanzian,
președinte. secretar.
Constantin Popescu,
cassar.

Dar bisericesc. Comuna Cârpa, de sub poalele muntelui Sarcu, fiind o comună mică și săracă, și fiind biserica noastră gr.-or. română în haine bisericesti foarte săracă, spesând întreg capitalul ei pentru astrucarea turnului și repararea întregii biserici, neavând cu ce să-și procure un rînd de ornate bisericesti, subscrisul m'am adresat către d-nii Mihail Cimpoa de Serova, major în Alba-regală și George Trica, căpitan la institutul geografic din Viena, pentru ajutorarea cumpărării unui rînd de ornate bisericesti, — ca către unii fii născuți din comuna Cârpa. Așa vrednicul major dela regimentul Graf Ilaciș nrul 69 din Alba-regală Mihail Cimpoa de Serova, întru aducerea aminte de reșoștii sei părinți, a dăruit pe seama bisericii noastre un rînd complet de ornate bisericesti în preț de 80 fl. v. a., ear' harnicul căpitan din institutul geografic din Viena, Georgiu Trica, colectând și contribuind și dînsul spre susnumitul scop, ne-a trimis suma de 26 fl. 50 cr., la care sumă au contribuit următorii stimați d-ni din Viena. Georgiu Trica sus numitul căpitan a contribuit cu 5 fl. v. a., mult stimata' i domnă Dominica Trica 3 fl. fiii lor Alexandru și Maria Trica cu câte 1 fl.; Pavel Boldea, paroch militar 5 fl.; Grigorie Trailovici, major la institutul militar geografic 2 fl. și mult stimata lui doamnă Otilia Trailovici 1 fl.; Alexandru Lupu, colonel 2 fl.; Nistor Uscatu, oficial de cassă 1 fl.; Danil Politiță, oficial la ministrul de război 1 fl.; Iohan Michsescu 1 fl.; Petru Ghimbosia, oficial postal 1 fl.; Cojocariu, farmacist 50 cr.; Dr. Lazar Popoviciu, medic 1 fl.; Dr. Emil Doctor, medic pract. 1 fl.; — deci pentru această faptă măreață creștinească, primească sus numiții domni și pe această cale ferbințele noastre mulțumiri, rugând pe bunul D-zeu ca să le dăruiească viață îndelungată, ca în viitor să poată pune și îndemne și pe alții a contribui la atari fapte nobile creștinești ear' celor reșoștii în Domnul pentru cari s'au făcut darul sus numit zicem: fie-le țărîna ușoară și memoria neuitată!

În numele comitetului parochial
Nicolae Usonescu,
preot gr.-or.

Foamete în Croația. În urma exundărilor din luna trecută și din cea curentă și a viforelor ce au bătuit în Croația și Slavonia, roada a fost nimicită în multe ținuturi, așa, că populațiunea e amenințată de foamete. Pentru a lua mijloace de ajutorare, un grup al deputaților a recercat pe presidentul să exopereze dela M. Sa redeschiderea dietei. Dieta Croației-Slavoniei fusese aminată încă în 19 Februarie.

AVIS! Rugăm pe iubii noștri cetitori, cari încă nu ne-au plătit abonamentul pentru a 2-a jumătate a anului acestuia, să grăbească cu trimiterea banilor, pentru-că altfel vom fi siliți să nu le mai trimitem foaia.

ADMINISTRAȚIA.

„Asociațiunea“ la Panciova. Se stie, că poporul român din părțile Panciovei a gustat până acum mai puțin foloasele culturale noastre naționale și începe a-și uita datinele sale, ba chiar și limba. Din pricina aceasta e mare bucuria noastră, când auzim, că și în aceste părți se va înființa despărțământul »Asociațiunei«. Precum soarele, ce lucește mândru pe cer, e de lipsă pentru toate făpturile de pe pământ, așa e de lipsă ca »Asociațiunea« să-și reverse lumina culturală asupra poporului român din aceste părți marginase. Aceasta se poate face mai bine, dacă vom sprigini cu toții înființarea despărțământului »Asociațiunei« în părțile Panciovei. Comitetul central al »Asociațiunei« a făcut pașii de lipsă pentru convocarea unei adunări de constituire a despărțământului la Panciova, care se va și ține la 8 August st. n. Facem băgători de seamă pe țeranii români din părțile Panciovei, ca să iee parte la adunarea de constituire a despărțământului »Asociațiunei«, căci aceea va fi de mare folos pentru ei.

P. Stoica.

Comoară plutitoare în aer. Ni-se scrie: În zilele acestea a fost țîrg de țeară la Panciova, la care s'a dus și o femeie din Omolița (comună lângă Dunăre) ducând o vacă bună spre vînzare. Femeia a vîndut vaca cu prețul de 75 fl. și bucuoasă de țîrgulfăcut umbla prin țîrg, voinde să cumpere câte ceva. La un loc eată că-i ese în cale un Jidov cu balonașe roșii (beșici de gumi), cari pluteau în aer și cumpără dela el două balonașe roșii. Ca să nu-i scape balonașele în vîzduh, ea legă capetul ațelor dela balonașe de năframa din sîn, în care erau legați și cei 75 fl. ce 'i-a căpătat pe vacă și plecă către casă. Dar' în curînd se ridică dinspre Dunăre un vînt, care luă cu sine cele două balonașe ale femeiei, smulgînd din sînul ei și năframa cu cei 75 fl. Striga femeia după ajutor, dar' nimeni nu-i putea ajuta. Niște gendarmi puseră puștile la ochi și țîntiră spre balonașe! Dar' nu le nimeriră. În curînd ele se ridicară atât de sus, de nu se mai vedeau. Astfel o păți biata femeie.

Dacă careva dintre cetitorii »Foi Poporului« va afla aceste balonașe, le poate ținea, dar' cei 75 fl. să facă bine să-i trimită primăriei din Omolița.

P. S.

Adunări de-ale despărțămîntelor „Asociațiunei“ se află conchemate la: Blaj, despărțământul XI. pe 1 August n. c. — Saschiz, despărț. XXX. (Sighișoara) pe 6 August c. — Bocșa-română, despărțământul »Bocșa« pe 3 Septemvrie c. — Reghinul-săsesc, despărțământul XXVI. pe 10 August. La aceasta adunare se vor da două premii, de câte 15 fl. unul, acelor învățători din jurul Reghinului, cari au făcut frumoase înaintări cu coruri sau cu pomăritul și grădinăritul. — Pîanul-de-sus, despărțământul VI. (Sebeș) pe 6 August c. — Turda, despărțământul XXXIII. (Turda) pe 6 August c. — Iliia-de-Mureș, despărțământul VIII. pe 30 Iulie c. În Turda se va aranja din prilejul adunării o petrecere de vară, ear' în Iliia se va da un concert și petrecere. Sfătuim pe țeranii noștri din aceste părți să iee parte cât mai mulți la adunări.

Cărți nouă. A eșit de sub tipar o carte de însemnătate pentru bănci și cu deosebire pentru membrii aleși în direcțiunile băncilor noastre. Titlul ei

este: Drepturile, datorințele și responsabilitatea membrilor de direcțiune, de A. Kormos, trad. de Constantin Pop. Sibiu, 1899. Prețul 1 fl. 50 cr. Atragem luarea aminte a cetitorilor noștri asupra acestei cărți. Dacă ea va fi primită bine, precum credem, și va fi spriginită îndestul, dl Pop va continua a traduce și Drepturile etc. ale membrilor din comitetele de snpraveghere.

— *Isvorul Precestii*, canon de rugăciune către Născătoarea de Dumnezeu. O cărtică de 32 pagini, cuprinzînd rugăciuni extrase din Pentecostar. Cărtică de bun folos pentru credincioși. Se poate procura dela librăria Ciureu în Brașov. Prețul 12 cr.

Hymen, Dl Aurel N. Simtion, contabilul cassei de păstrare »Nera« din Bozovici, se va cununa la 6 August cu d-șoara Ana Băncilă, din Gêrboveț.

— *Mariți Tenase și Ludovic Giurca* își vor sêrba cununia Duminecă, în 18/30 Iulie 1899, la 4 ore d. a., în biserica gr.-or. din Totoiu.

Petofi și Sași. La 31 Iulie se împlinesc 50 de ani dela moartea poetului maghiar **Petofi**, căzut în lupta dela Sighișoara. Aniversarea morței sale se va sêrba cu mare ceremonie, la Sighișoara. „*Krons. Zeitung*“ provoacă pe Sași să rămână departe de această sêrbare, pentru-că are caracter pronunțat politic.

Pustiirea unei familii. În Tarnopol (Galiția) un țeran a dat băiatului să se joace, o bancnotă de 50 fl. Băiatul a mai cerut una, ca să aibă două, dar' tatăl seu 'i-a zis că nu mai sînt. Într'un moment când nu era supraveghiat, băiatul a făcut din bancnotă patru. Pentru aceasta tatăl seu s'a cătrănit așa de tare, că cu o singură lovitură de seacă a crepat capul băiatului până la umeri. La vederea grozăveniei mama băiatului a căpătat gută de inimă și a murit și ea. Omul venindu-și în fire și vîzînd ce a făcut, s'a spănzurat.

Dela Seliște. Bravii Selișteni și cu ei alătura drăgălașele Seliștene au făcut frumoase pregătiri pentru adunarea generală a »Societăiei pentru fond de teatru român«, ce se va ține acum Duminecă și în zilele următoare.

Corul Seliștenilor a ținut Duminecă o probă generală — în prezența unui mare măiestru de musică națională. Succesul a fost pe deplin mulțumitor.

Pentru banchet s'au angajat puteri destoinice. Pavilionul helvețian, unde se va ține banchetul, va fi împodobit artistic cu flori și cetini de brad.

La expoziție vor fi mai multe obiecte vechi, foarte prețioase pentru studiarea desvoltării portului național românesc.

Pentru petrecerile de seara comitetul aranjator a instalat lumina cu acetylen.

În tot decursul sêrbărilor oaspeții se vor delecta la cântecul mai multor țarafuri de lăutari, între cari două din Abrud (»banda lui Ghiuț« în frunte!)

S'au anunțat deja o mulțime de oaspeți și din cele mai depărtate centre românești. Vor fi oaspeți și din România.

Sala festivă a școalei, unde se vor ține adunările, e împodobită cu mobilier nou și elegant; cu ornamente neîntrecute.

Localele aranjate pentru expoziție sînt tescuite de obiecte prețioase — alțițe și fluturași; crătinte și pachioale — toate sînt măturii neîntrecute despre arta ce o face femeia română numai cu acul și cu firul.

În decursul sêrbărilor oaspeții vor avê ocazie să vadă și cum se țese »pachiolul« — cea mai fină țesătură — o adevărată artă iscusită.

Invitare de abonament.

De curând s'a împlinit jumăta-tea dintâiu a anului curent și „**Foia Poporului**“ a intrat în a doua jumătate din anul al VII-lea al vieții sale.

Credincioasă programului seu și menirii sale de a fi o făclie luminătoare pentru talpa țerei, pentru țeranul român, ea-și va urmări mai departe scopul cu aceeași râvnă, cu aceeași iubire și interesare pentru toate afacerile, pentru toate lipsele poporului nostru, ca și până acum.

Direcțiunea foilor noastre naționale năsuind a face foaia tot mai bună, mai folositoare și mai corăspunzătoare trebuințelor poporului nostru, a angajat năne puteri lucrătoare la foaie, atât pentru partea economică, cât și pentru celelalte părți.

Astfel putem făgădui, că „**Foia Poporului**“ va fi pe zi ce merge tot mai bună și mai folositoare. Noi nu crățăm nici o jertfă, ca să putem da cetitorilor nostri o foaie în adevăr bună și făcută anume pentru trebuințele lor, ear' în schimb cerem să ni-se deă spriginul, chiar în măsură mai mare ca până acum.

Astfel deschidem nou abonament pentru „**Foia Poporului**“ pe jumătatea a doua a anului curent.

Ea va eși în aceeași mărime ca și până acum și împodobită cu frumoase **ilustrații** și cu prețul de până aci.

Subscrisa administratie roagă pe toți prietenii și spriginitorii aceste foi, să o aboneze și să îndemne și pe alții a o abona. Prin aceasta fac un lucru bun și folositor, de oare-ce unde intră „**Foia Poporului**“, intră lumina și deșteptarea.

Administrațiunea

„**Foii Poporului**“.

POSTA REDACȚIEI

C. C. în Agărb. V'am scris; trimiteți chitanța după bani.

Fără nume în Ampoia. Vite din R. în parte nu se dau la noi.

»Rifus«. »La secere« este o lucrare prea slabă pentru publicat. Scrie însă mai departe.

I. M. în Deva. Adresați-vă pentru informații la d-nii Petra-Petrescu în Brașov (filiala »Albinei«), Bas. Podoaba, Cluj (banca »Econumul«) și Victor Tordășianu, Sibiu.

Ab. nr. 3549. Foaia despre care întrebi apare în Tîrgul-Jiului. Scrie acolo.

V. Gh. în Surduc (Iara). Adresează-te la societățile noastre de negoț, cum sînt: »Concordia« la Sibiu, »Gloria« la Făget, »Mercur« la Dej, etc. Poate vre-una să aibă lipsă de ucenic.

Gugulian. Întărziat, dar' vom folosi o parte din ea și »Chiorana« în nrul viitor. Mulțumite.

F. B. în Ferendia. Legea com. se află la noi; prețul 50 cr.

Pentru redacție și editură responsabil: Andreiu Balteș.

Proprietar: Pentru »Tipografia« societate pe acțiuni: V. H. Dressandt.

Călinarul săptămânei.

Zilele	Călinarul vechiu	Călin. nou	Soarele
	Dum. a 6-a după Ros., g. 5, sft. 6.	rés.	ap.
Dum.	18 M. Iachint și Emil	30 Avdon	4 30 7 80
Luni	19 Cuv. Macrina	31 Ignat L.	4 32 7 28
Marți	20 (+) S. Proroc Ilie	1 Aug. Petru	4 33 7 27
Merc.	21 C. Simeon și Ioan	2 Porțuncula	4 35 7 25
Joi	22 + S. Maria Magdal.	3 Stefan	4 36 7 24
Vineri	23 Muc. Trofim	4 Dominic	4 37 7 23
Samb.	24 Mucenița Cristina	5 Mar. Șnee	4 38 7 22

Tîrgurile din săptămăna viitoare după căl. vechiu.

Luni, 19 Iulie: Bațon, Papolcz.

Marți, 20 Iulie: Alpret, Agrihat (Egerhat), Basna, Cluj, Miklosvár, Porumbacul-superior (tîrg de vite), Sereda-Murășului, Săngeorgiu (comit. B.-Năsăud), Te-rebeș, Vaida-rece.

Joi, 22 Iulie: Deva.

Sămbătdă, 24 Iulie: Băiuț (Oláh-Lápos-Bánya).

Duminică, 25 Iulie: Ocna-Sibiului, Preșmăr.

Cu preț redus!

A apărut și se află de vînzare la „Tipografia“, societate pe acțiuni în Sibiu

Școalele din Blaj.

Studiu istoric

de

Nicolae Brănzeu,

profesor la liceul „I. C. Brătianu“ în Pitești.

Prețul redus dela 1 fl. la 50 cr.

Pentru porto postal încă 5 cr. mai mult.

Doi învățăcei

să primesc numai decât la domnul

Stefan Moga,

franzelar (Weissbäcker),

Sibiu, strada Trenului.

[36] 1-3

Doi mari Metropoliți ai Românilor

Andreiu bar. de Șaguna

și
Alexandru Sterca Șulțiu.

— Portrete frumoase. —

Lucrate la Viena, în fototipie, fiecare separat, pe hărtie fină de carton; sînt foarte potrivite tablouri în casa fiecărui Român.

Prețul unui exemplar 25 cr.

Librăria „Tipografiei“,
soc. pe acțiuni, Sibiu.

„Tipografia“, societate pe act. în Sibiu.

Portretul

lui

Dr. Gregoriu Silași,

lucrat după o fotografie, tipărit pe carton fin, în mărime de 24×32 cm. să trimite francat pentru 25 cr.

Librăria „Tipografiei“, soc. pe acțiuni.

„Concordia“, societate comercială pe acții, Sibiu

pune în vînzare

[31] 7-12

un vin excelent

garantat curat, cu prețul de 40 cr. litrul!!

Se potrivește admirabil cu ape minerale.

„TIPOGRAFIA“, SOCIETATE PE ACȚIUNI, SIBIU.

Scrierile eminentului și simpaticului poet și prosator

Al. Vlăhuța,

se află de vînzare pe lângă prețurile originale și anume:

„Iubire“, *poesie* (1888—1895), editura Carol Müller 1896 fl. 1.50

„Dan“, *roman*, editura librăriei E. Graeve & Comp. 1894 (1 vol.) fl. 1.75

„Dan“, *roman*, Biblioteca pentru toți, 4 nri. editura Carol Müller 1896,
2 volume à 32 cr. 64 cr.

„Din goana vieții“, ediția III. (1895) fl. 1.75.

„Din goana vieții“, (Biblioteca pentru toți, 3 nri), edit. C. Müller 48 cr.

„Icoane sterse“, nuvele, (Biblioteca pentru toți), edit. C. Müller 16 cr.

„Un an de luptă“, ed. C. Müller, 1895 fl. 1.25

Cel mai nou volum de nuvele:

„În vîltoare“, *nuvele*, editura Miloșescu 1896 fl. 1.—

Comandele să se adreseze:

„Tipografia“, societate pe acțiuni, Sibiu.

Un tinër

din comuna Berivoi, comitatul Făgăraș, în etate de 24 ani, bine făcut și robust, având 2 clase la o școală civilă, unicul fiu la părinți, posedând o avere în bani gata de fl. 10.000, mobile și imobile aproxim. fl. 10.000, dorește a se căsători cu o tinără și frumoasă fată în etate de cel mult 20 ani, având o zestre de cel puțin 2000 fl. Se cere ca fata să fie deprinsă și cu lucrul de câmp. Doritorii a se adresa tot la administrația „Foi Poporului“.

[35] 1-1

„Tipografia“, soc. pe acțiuni, Sibiu.

„Istoria Transilvaniei“

de **George Barițiu.**

Monumentalul op al regretatului nostru istoric: „Părți alese din istoria Transilvaniei pe 200 ani din urmă“, se poate procura de acum **cu preț redus!**

Volumele I.

broș. în loc de fl. 4.20 numai cu fl. 2.50, leg. fl. 3.30.

Volumele II.

broș. în loc de fl. 4.— numai cu fl. 2.—, leg. fl. 2.80

Volumele III.

broș. în loc de fl. 2.80 numai cu fl. 2.—, leg. fl. 2.80.

Opul întreg:

broș. în 3 vol. în loc de fl. 11.— numai cu fl. 6.50 = șase florini și cincizeci cr. v. a., leg. fl. 8.60.

Această carte n'ar fi iertată să lipsească din casa nici unui bun Român

Legături de snopi, brevetate,

dovedite ca foarte excelente, din veritabilă cânepă de Bacica, produs al fabricii lui **Mathias Bellán** în **Bács-Cséb**, 1000 bucăți în lungime de câte 150 cm. 7 fl. 80 cr. și 1000 bucăți în lungime de câte 130 cm. 7 fl. 20 cr. loco gara din Sibiu, ori în pachete postale spedate francate, 2 fl. 10 cr. per 200 bucăți de câte 150 cm lungime și 1 fl. 90 cr. acleași în lungime de 130 cm., **vinde unica reprezentanță pentru Sibiu**

Direcțiunea districtuală

a Reuniunii agricole săsești în Sibiu.

[32] 5--5

Descrierea Ardealului.

Cine voește să cunoască frumoasa țeară a *Ardealului*, și cu deosebire *Munții-Apuseni*, patria lui Horia și Iancu, să citească scrierile lui **Silvestru Moldovan** anume:

Țeara-Noastră,

descrierea părților sudice ale Transilvaniei și Valea-Murșului, apoi

Zarandul și Munții-Apuseni,

Cu 9 ilustrațiuni și o schiță.

Descrierile sânt facute în fel de călătorie, cu datinele și porturile Românilor și cu multe legende despre dealuri, cetăți, isvoare ș. a.

Fiecare carte costă 1 fl. (și 5 cr. porto), în România 3 lei.

Toate ziarele noastre au apreciat în cuvinte elogioase aceste descrieri, unicele ce le avem despre Transilvania în limba română.

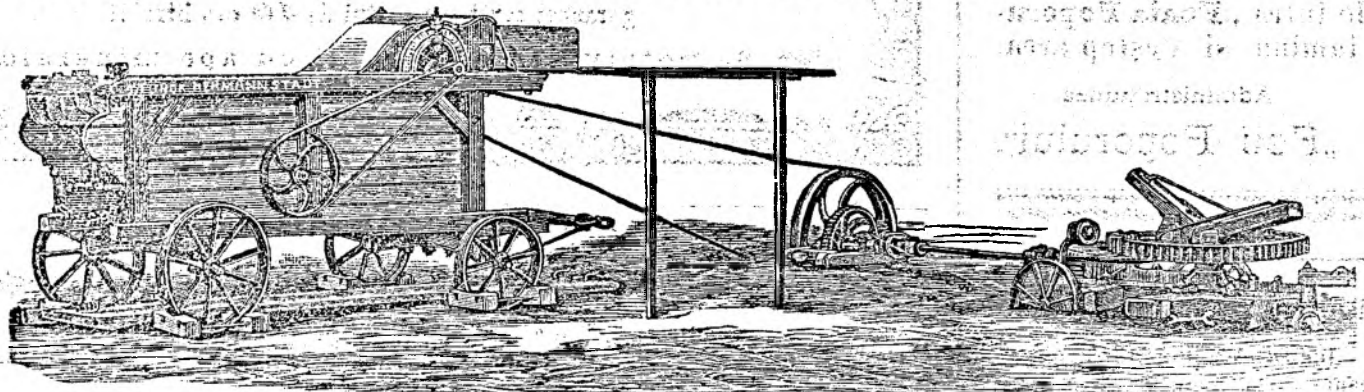
„*Liga română*“, acrie între altele:

„Până astăzi n'a existat în limba română o descriție a acestor regiuni atât de interesante din mai multe puncte de vedere. Dl Silvestru Moldovan a răspuns deci prin această publicație unei trebuințe ce într'adevăr se simția la noi. Sperăm, că publicul cetitor va face acestei scrieri primirea amabilă pe care o merită.

Comanda se pot face la

„Tipografia“, soc. pe acțiuni, Sibiu.

Fondată la 1857.

Fondată la 1857.

Andrieu Török,

fabrică de mașini agricole **SIBIU** fabrică de mașini agricole

recomandă pentru sezonul de treerat:

Mașină de îmblătit, construcție de nou îmbunătățită, de mână și pentru cai, învîrtitură ușoară și durabilitate mare, stabil și portativ, cu și fără curățituri.

Trier patent pentru curățit și sortat, mers ușor și fără șgomot, curăță complet bucatele; apoi trier sistem *Backer* și *Clayton*.

Scripețe de diferite mărimi, stabile și portative în diferite sisteme etc. etc.

Mori portative cu una, două sau mai multe roate pentru apă, vapor sau motor. Construcțiunea cea mai valoroasă și lucrul cel mai solid. Scrisori de recunoștință pentru morile vândute ce se află în lucrare îmi stau la dispoziție.

Singura agentură pentru Ardeal a renumitei fabrici de motoare de gaz

[12] 8-24

Langen & Wolf în Viena.

Locomobilul de benzin „Otto“ este cel mai bun, mai ieftin și mai sigur motor pentru mașine.

Locomobilul de benzin „Otto“ este cel mai bun și mai ieftin motor pentru mori. Costul acțiunii motorului 3-3½ cr. per oră, cu putere de 8 cai. În Ardeal sânt deja multe mori cu motorul de benzin „Otto“.

Prețuri curente gratis și franco. — Întrebărilor se răspunde prompt și cu plăcere.

Prețuri moderate.

Condiții avantajoase.